

www.otepaa.ee/ot

Eesti TOP-50 söögikohtade esikahekümnes on taas Tammuri talu

Eesti TOP 50 söögikohtade paremusjärjestus selgus 29. oktoobril. Neli kõige kõrgemale jõudnud restorani - Alexander (Pädaste mõis), Horisont, Noa Peakoka Saal ja Tchaikovsky - olid hindajate meelest söögi poolest võrdsed.

Esikahekümne hulgas on taas Otepää valla Tammuri talu.

Tammuri talu restoran on sellel aastal 15. kohal, uustulnukana on 34. kohal Otepää Golfi restoran mr. Jakob, 47. kohal on GMP Clubhotel Pühajärve Restoran.

Tammuri talu restoran on parimate hulka valitud juba 2009. aastast alates, 2013. aastal oli Tammuri talu restoran edetabelis 16. kohal ning GMP Clubhotel Pühajärve Restoran 44. kohal.

Eesti Maitsed veebilehe andmeil on söögikohtade kontseptsioonid muutunud mitmekesisemaks. Ületati endiseid piire ning purustati vanu arusaamu. Senise paari-kolme asemel arendab Eesti toiduelu praegu jõudsalt edasi vähemalt tosinkond restorani. Eesti söögikohtade valimise ajaloo kolmas parim restoran on Noa Peakoka Saal. Järgnesid Alexander, Horisont, Tchaikovsky ning Põhjaka. Varem on parimaks tunnustatud restoran Õ kahel korral ning

Alexander neljal korral.

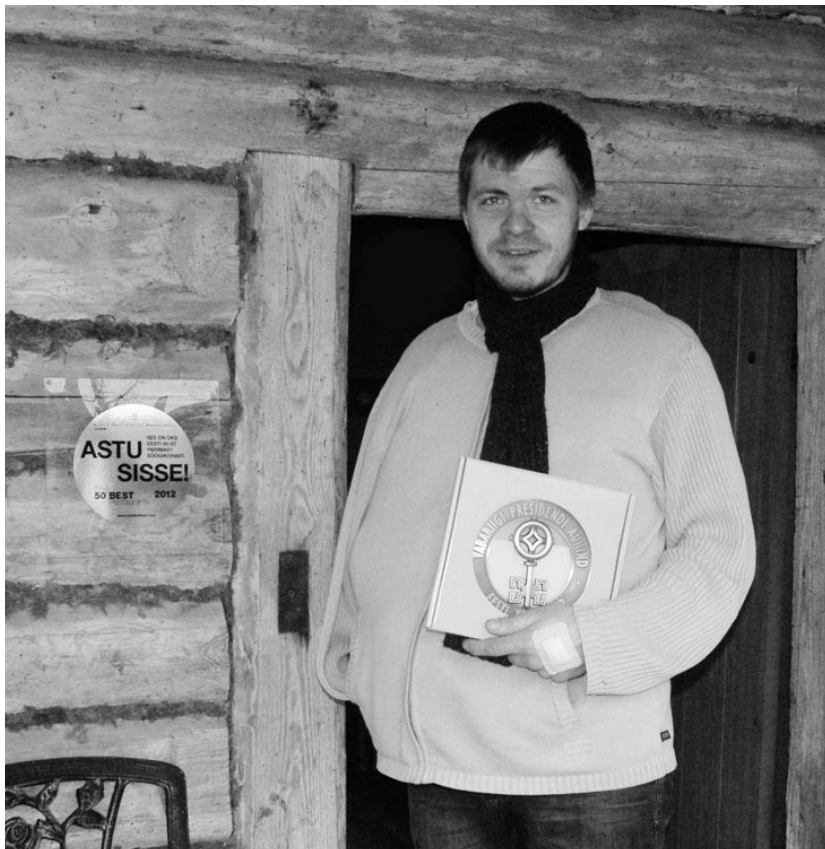
Tallink Hotelsi eestvedamisel tunnustati kõige paremat joogipakkujat. Kolme nominendi (Dominic, Leib Resto&Aed, Ribe) seast oli parim Ribe. Dansukkeri eestvedamisel kõige paremat magustoiduvalmistajat. Viie nominendi (Cru, Lime Lounge, Noa, Põhjaka, Tchaikovsky) seast osutus parimaks Tchaikovsky.

Eesti parimad söögikohad seati paremusjärjestusse seitsmendat aastat. Hindajateks on 30 toidukirjutajast koosnev žürii, kellest 12 on Eestist ja 18 välismaalt. Hindamine toimub Rootsi restoranigiidi White Guide poolt väljatöötatud sajapunkti-hindamissüsteemis, kus söögikoht võib saada toidu eest maksimaalselt 40 punkti, joogi eest 20, teeniduse eest 25 ja miljöö eest 15 punkti.

Eesti Maitsed on 2008. aastal alustatud programm, mis toetab kulinaarsete oskuste arendamist ning tutvustab Eestit, kui hea toidu maad. Eesti 50 parima restorani täieliku nimekirja saab vaadata kodulehelt www.eestimaitesd.com.

Palju õnne Tammuri talule, mr. Jakobi restoranile ja GMP Clubhotel Pühajärve Restoranile!

MONIKA OTROKOVA

AASTA ISA TUNNUSTAMINE ja LASTELE SÜNNIKIRJADE ÜLEANDMINE

8. novembril 2014

kell 12.00

Otepää Gümnaasiumis

Kontserdil esinevad:

**Otepää Gümnaasiumi poistekoor,
dirigent Eve Eljand, kontsertmeister
Inna Samuilov.**

Isad ja lapsed:

**Kuno, Anne-Grethe ja Lembi Oja;
Aivar, Katriin ja Andre Ostrak;
Margo ja Karl-Gustav Krüünvald;
Elmo ja Lee Saul;
Andri, Veronika, Erika Maide**

**Eveko koor, dirigent Vilve Maide,
kontsertmeister Inna Samuilov.**

Kohvilaud

**Kontserdi korraldavad: Otepää Naisselts,
Otepää Kultuurikeskus, Otepää
Gümnaasium ja Otepää Vallavalitsus**

Otepää valla aasta isa on selgunud

Otepää Naisselts valis välja valla aasta isa 2014. Otepää valla aasta isa on Heiki Must. Aasta isa tunnustamisüritus toimub 8. novembril kell 12.00 Otepää Gümnaasiumis.

Samas toimub ka traditsiooniline laste sünnikirjade andmine. Sünnikirjad antakse uutele vallakodanikele, kes on sündinud 01.04 - 30.09.2014. Sellel ajavahemikul sündis 30 last, 18 poissi ja 12 tüdrukut. Lisaks sünnikirjadele saavad lapsed mälestuseks fotoalbumi, lasteraamatu ja MTÜ Karukäpa poolt kootud papud.

Kontserdi korraldavad Otepää Kultuurikeskus, Otepää Naisselts, Otepää Gümnaasium ja Otepää Vallavalitsus.

Valla aasta isa nimetusele laekus viis kandidaati: Heikki Must, Ainar Kuk, Toivo Ilves, Priit Jaagant ja Heido Meema.

Aasta isa Heikki Must töötab Päästeameti Otepää tugikomando pealikuna. Tal on kolm täiskasvanud poega ja kokku neli lapselast. Vanaisa osaleb võrdväärselt vanemaga lapselastega tegelemisel. Heikki on just selline isa, kellest iga laps nii väikseks kui ka suureks unistada võiks: rahulik, sõbralik, abivalmis, tegus, lõbus, kannatlik, tähelepanelik.

Peale perekonna on Heikil tähtsal kohal töised tegevused. Viimased 20 aastat on ta olnud Päästeameti Otepää tugikomando pealik. Selle ajaga on asutus teinud Heikki eestvedamisel läbi põhjaliku arengu nõuokaegsest asutusest tänapäevaseks asutuseks. Töökohaga seoses käib Heikki koolides ja lasteaedades lastele õpetamas esmaseid päästmise alaseid võtteid ja teadmisi.

Heikki hobideks on seenel käimine, kalastamine, sportimine, teaduslike filmide vaatamine. Ta osaleb rahvatantsurühma Nuustaku tegemistes. Suure osa oma vabast ajast kulutab ta lähedaste abistamisele ehitus- ja remontitööde või lihtsalt majapidamistööde teostamisele.

Aasta isa nominent Ainar Kuk on Bergermaster OÜs juhatuse esimees. Ta on väga heaks isaks kolmele lapsele. Ainar on sündinud Pedajamäe külas Otepää vallas, elanud ja õppinud Otepääl. Peale kooli lõppu soovis Ainar alustada isikliku äri. Nõnda saigi koostöös elukaaslasega loodud firma „Bergermaster OÜ“. Hetkeks on firma kasvanud üsna suureks ettevõtteks. Töö juures ei põlga ta ära ühtegi kontimurdvat ülesannet ja on

alati kohusetundlik. Lisaks tööle osaleb Ainar aktiivselt külaelu edendamisel. Ta on väga mitmekülgne inimene - lisaks tööle meeldib talle tegeleda aeg-ajalt tervisesportiga (suusatamine, jalgrattasõit, matkamine, reisimine).

Aasta Isa nominent Heido Meema on kolm last ja neli lapselast. Heido Meema on lõpetanud Otepää Keskkooli ja Tartu Ülikooli treeneri erialal. Ta on meistersportlane suusahüpetes-kahevõistluses ja ENSV teeneline treener. Heido Meema on töötanud spordiühingu „Dünamo“ ja OSK suusahüpete-kahevõistluse treenerina 20 aastat. Edasi viis tööelu Tehvandi Spordikeskusesse, kus ta töötas kuni pensionini. Praegu peab ta talu. Heido Meema on saanud teenetemärgi suusaspordi arendamise eest Eesti vabariigis. Heido on oma visaduse, töökuse, hoolivuse, hea nõu ja abiga eeskujuks oma lastele, lastlastele ja paljudele kodanikele.

Aasta Isa nominent Priit Jaagant on Mapri OÜ juhataja. Priit Jaagantil on neli last. Ta on suurepärane isa, armastav abikaasa, hea sõber, suur spordisõber ja muusikaarmastaja, karate-Do Shotokai õpetaja, hea tööandja ning kogukonna hoidja. Suvel võib teda näha jooksmas või rattaga sõitmas ja talvel suusatamas. Spordipisiku on isa Priit süstinud ka teistesse pereliikmetesse. Tal on karates must vöö ja selle aasta suvel omistati talle 4. dan. Ta juhendab oma armastatud ala täiskasvanutele Pühajärve Põhikoolis.

Priit armastab muusikat. Külapidudel on Priit mänginud löötsa nii tantsuks kui ka ühislaulmise saateks. Ta ise koos oma perega on küla tegemiste toetaja ja aktiivne osaleja.

Aasta Isa nominent Toivo Ilves on automaaler-mehaanik Raudsepp Auto OÜs. Tal on viis last ja üks lapselaps. Toivo on töötanud Raudsepp Auto OÜs üle kümne aasta. Tööandja sõnul on Toivo kohusetundlik, sõbralik, rahuliku meelega ja täidab tööülesandeid korralikult. Ta tegeleb ka muusikaga ja mängib bändis nimega Hoovus. Lisaks sellele on tema suureks hobiks motokross, kus ta on võitnud mitmeid auhindu. Isa Toivo on ka lapsed nakatanud motokrossipisikuga. Toivo Ilves on väga hea mehhaanik ja temast on teistele Otepää selle ala harrastajatele palju abi.

MONIKA OTROKOVA

AMETLIK INFO

Otepää Vallavolikogus

23. oktoobril 2014

- Valiti haridus-, kultuuri- ja spordikomisjoni aseesi-meheks **Merlin Müür**.
- Otsustati koormata Pühajärve külas asuva **Pühajärve-Pukamõisa kergliiklustee L1 kinnistu** isikliku kasutus-õigusega **Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse** kasuks.
- Otsustati koormata Sihva külas asuva **Uue-Kooli kinnistu** isikliku kasutusõigusega **Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse** kasuks.
- Nõustuti **OÜ EKSIV** maavara kaevandamise loa nr **VALM 013** muutmiseга.
- Anti luba **Otepää Vallavalitsusel** korraldada riigihange „**Otepää-Tõikamäe jalg- ja jalgrattatee ehitustööd**“ tingimisel et Kaitseministeerium finantseerib koos Maanteeametiga jalg- ja jalgrattatee ehitust kogu projekteeritud pikkuses ilma Otepää valla osaluseta.
- Otsustati lubada **Otepää Vallavalitsusel** korraldada riigihange „**Elektrienergia ostmise 2015. aastaks**“.
- Otsustati lubada **Otepää Vallavalitsusel** korraldada riigihange „**Avalik liinivedu Otepää valla vallasisestel bussiliinidel**“.
- Otsustati muuta Otepää Vallavolikogu 24. jaanuari 2013. a määrust nr 1 „**Otepää valla eelarvest eraõiguslikele spordiklubidele toetuse andmise kord**“.
- Vallavolikogu istungil muudeti **Reformierakonna fraktsiooni** ja registreeriti fraktsioon neljalikmelisena: Enn Sepma, Merlin Müür, Aivar Nigol, Viljar Teder.

Otepää Vallavalitsuses

27. oktoobril 2014

- Väljastati UPM-Kymmene **Otepää ASile** projekteerimistingimused Pühajärve külas **Tehase maaüksusel** vineeritehase tootmishoonete, palgiplatsi ja muda komposteerimise väljaku rekonstrueerimise ja laiendamise ning leotusbasseinile uute kanalite rajamise ehitusprojekti koostamiseks.
- Algatati Pühajärve külas **Tehase kinnistu katlamaja detailplaneering**. Detailplaneeringu eesmärk on määrata Tehase kinnistule hakkepuidul põhineva energiabloki ehitusõigus. Kavandatakse olemasoleva segaküttel (sh õli) katlamaja asendamist keskkonناسõbraliku hakkepuidul töötavat katlamajaga.
- Väljastati **Elektrilevi OÜle** kasutusluba Otepää vallasiseses linnas asuva Aedlinna alajaama 0,4kV maakaabelliini ja liitumiskilbi kasutuselevõtuks.
- Väljastati **Elektrilevi OÜle** kasutusluba Vana-Otepää külas asuva Alapika alajaama 0,4kV maakaabelliini ja liitumiskilbi kasutuselevõtuks.
- Väljastati **Elektrilevi OÜle** kasutusluba Vidrike külas asuva Hinni alajaama 0,4kV maakaabelliini ja liitumiskilbi kasutuselevõtuks.
- Väljastati **Elektrilevi OÜle** kasutusluba Otepää vallasiseses linnas asuva Spordikooli alajaama 0,4kV maakaabelliini ja liitumiskilbi kasutuselevõtuks.
- Kinnitati lihthanke „Otepää Kultuurikeskuse administratiivkorpuse katuse rekonstrueerimine“ tulemused. Tunnistati pakkujad AKTSIASELTS EVIKO (registrikood 10321432), aktsiaselts ILMRE (registrikood 10001791), Hansa Ehitus Eesti AS (registrikood 12025028), Osäühing Bestorkate Tartu (registrikood 10436553), osäühing KATUSEABI (registrikood 11218914) ja osäühing Lompka SK (registrikood 10243442) vastavaks hankedokumentides esitatud kvalifitseerimise tingimustele. Tunnistati pakkujate AKTSIASELTS EVIKO, aktsiaselts ILMRE, Hansa Ehitus Eesti AS, Osäühing Bestorkate Tartu, osäühing KATUSEABI ja osäühing Lompka SK poolt esitatud pakumused vastavaks, kuna need vastavad kõikidele hankedokumentides esitatud hindamise kriteeriumitest tunnistati edukaks pakumuseks pakkuja **aktsiaselts ILMRE** poolt esitatud pakumuse summas 30 072,76 eurot ilma käibemaksuta, kui vastavaks tunnistatud pakumuste hulgast madalaima hinnaga pakumuse.
- Anti **Sokka Puhkekeskus Osäühingule** (registrikood 11372271, aadress J. Kunderi 36-2 Tallinn) luba paigaldada **kahepoolne reklaamstend** suurusega 3,6 m x 1,7 m Otepää vallasiseses linnas Valga maanteele vastavalt asendiplaanile määramata tähtjaks ja määrata reklaamimaksu suuruseks 58,69 eurot/kuus.

SÜNNID

Karl-Hendrik Parts 2. oktoobril
Rannar Köllamõts 23. oktoobril
Valeria Zhuk 29. oktoobril

Muudeti spordiklubidele toetuse andmise korda

23. oktoobri vallavolikogu istungil muudeti määruse **Otepää valla eelarvest eraõiguslikele spordiklubidele toetuse andmise korda**.

Määrus reguleerib pearaha põhimõtte alusel laste- ja noortesporti rahastamist. Määruse aluspõhimõte on, et toetus läheb sinna, kuhu lähevad lapsed. Nimetatud põhimõttele mindi üle 2009. aastal. Eelnevatel aastatel on seda määrust juba ka täiendatud, et toetuse saamise kriteeriumeid ja jaotamise korda selgemaks muuta. Initsiatiiv määruse paremaks muutmiseks on tulnud spordiklubidelt ning soovitud lahendusteni on jõutud ühiste arutelude käigus.

Sel korral tehti määruses kaks muudatust.

Esimene muudatus on seotud sooviga väärtustada võistlussporti ja toetada klubisid sportlaste suurepärase sportlike tulemuste eest.

Paraku varasem mõiste „andekas noorsportlane“

oli väga subjektiivne ning määramise kriteeriumid segased. Spordiklubide esindajate arutelu käigus leiti, et kõige lihtsam on võtta aluseks noorsportlase kuulumine valitud spordialal Eesti koondisse koosseisu. Nimelt on enamikel alaliitudel oma statuut või kord, mille alusel kutsutakse sportlased Eestit esindama. Nüüdsest saavadki Otepää valla spordiklubid just selliste tublide noorsportlaste eest lisatoetust.

Teine muudatus on seotud treeneriameti väärtustamisega ning otseselt tingitud riiklikust kutseseaduse muudatusest, millega täpsustati treeneri kutse standardeid. Eesmärk on, et Otepää vallast toetust saavate spordiklubide treeningud toimuvad vaid koolitatud ja olümpiakomitee poolt litsenseeritud treenerite juuresolekul.

Otepää vallavolikogu liige, vallavolikogu hariduskultuuri- ja spordikomisjoni liige MARTIN TEDER

900 aastat Otepää esmamainimisest

2016. aastal tähistame väga tähtsat sündmust Otepää ajaloo – möödub 900 aastat Otepää esmamainimisest Novgorodi kroonikates.

Otepää ajalugu on aga vanem – esimesed inimtegevuse jäljed pärinevad siitmailt VI sajandist eKr. Sellest ajast on saadud ka vanimad arheoloogilised leiud Otepää Linnamäelt.

1116. aastal Novgorodi kroonikates mainitakse, et siia oli rajatud karupea kujuline linnus. Otepää kujunes muistse Ugandi maakonna teiseks kindlustatud keskuseks Tartu kõrval.

Selleks, et ülejäärgmisel aastal seda tähtpäeva väärikalt tähistada, tuleb ettevalmistustöödega alusta-

da juba tänavu, et aegsasti valla eelarvesse vahendeid planeerida. Plaanis on moodustada Otepää 900 korraldusmeeskond, kuhu võivad kuuluda kõik soovijad.

Hea Otepää valla elanik! Kui sul on ideid ja mõtteid, kuidas tähistada Otepää 900. aasta-päeva või kui sa soovid kuuluda korraldusmeeskonda, siis palun anna sellest teada 8. detsembriks e-posti aadressile: monika@otepaa.ee.

Otepää Vallavalitsuse kommunikatsioonijuht
MONIKA OTROKOVA

PLANEERINGUD

Tehase kinnistu katlamaja detailplaneeringu algatamine

Otepää Vallavalitsus algatas 27.10.2014.a istungil korraldusega nr 2-4-508 Tehase kinnistu katlamaja detailplaneeringu koostamise.

Planeeritav ala asub Otepää vallas Pühajärve külas ning hõlmab Tehase kinnistu (registriosa nr 1352540; katastritunnus 63601:001:0058; pindala 97160 m²; sihtotstarve 90% tootmismaa, 10% ärimaa) lõunapoolset osa. Planeeritava ala pindala on 17 000 m².

Detailplaneeringu eesmärk on määrata Tehase kinnistule hakkepuidul põhineva energiabloki ehitusõigus. Kavandatakse olemasoleva segaküttel (sh õli) katlamaja asendamist keskkonناسõbraliku hakkepuidul töötavat katlamajaga.

Planeeritav ala asub Otepää valla üldplaneeringu kohaselt tootmismaa alal. Kavandatav on kooskõlas Otepää valla üldplaneeringuga. Alal on Otepää Vallavolikogu otsusega 28.08.2000 nr 79 kehtestatud Tehase 2, Savikalda, Saviaugu ja Savikese ning selle lähiümbruse detailplaneering.

Detailplaneeringu koostamise algatamise vajadus tuleneb asjaolust, et kehtivas detailplaneeringus puudub kavandatud asukohas ehitusõigus ning seatud hoonete kõrguspiirang on takistuseks katlamaja tehnoloogia valikul.

Võimaliku olulise keskkonnamõju väljaselgitamiseks koostatakse eelhinnang, mille alusel otsustatakse keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamise vajadus.

Detailplaneeringu koostamise algatamise materjalidega on võimalik tutvuda alates 07.11.2014 Otepää valla veebilehel www.otepaa.ee (Ehitus ja planeerimine/Planeeringud/Planeeringute avalikustamine) ning tööajal Otepää Vallavalitsuses (Info: Merle Anton, merle.anton@otepaa.ee, 7664820).

Võimalus taas tunnustada Otepää Gümnaasiumi suurepäraseid õpetajaid

Otepää Gümnaasiumi direktori 23. aprilli 2014 käskkirjaga nr 1.1.-3-9 on kinnitatud statuut „Otepää Gümnaasiumi 2014. aasta eelarvest Otepää Gümnaasiumi pedagoogiliste töötajate tunnustamise kord“, mille järgi saab rahalise tunnustamise ettepanekuid teha kaks korda aastas.

Esimese poolaasta tunnustus määrati juunis 2014. teisel poolaastal saab teha tunnustamise ettepanekuid kuni 1. detsembrini.

Suurepärase õpetaja statuudi mõttes on Otepää Gümnaasiumi õppe- ja kasvatusalal töötav isik, kes oma igapäevase ametialase tegevusega või ametitegevust otseselt toetavate tegevustega on pälvinud kolleegide, lastevanemate, vilistlaste, kogukonna või avalikkuse lugupidamise.

Ettepanekuid selliste inimeste rahaliseks tunnustamiseks on õigus teha kõikidel inimestel või ühendustel, esitades vabas vormis ettepaneku kirjalikult, kirjeldades ja põhjendades esitatud kandi-

daadi sobivust preemia. Ettepaneku maksimaalne lubatud pikkus on üks A4 formaadis lehekülj.

Ettepanekud esitatakse paberkandjal Otepää Gümnaasiumi kanteleisse või elektrooniliselt kooli e-posti aadressil kool@nuustaku.edu.ee. Ettepanek peab olema allkirjastatud ning sellel peavad olema märgitud ettepaneku esitaja kontaktandmed.

Rahalise tunnustuse saajad otsustab esitatud ettepanekute alusel Otepää Gümnaasiumi hoolkogu, tunnustatute nimed avalikustatakse kooli veebilehel.

Statuut on kättesaadav veebilehel www.nuustaku.edu.ee avaliku teabe dokumentide seas.

Tähtaeg ettepanekute esitamiseks on 1. detsember 2014 kell 15.00.

Otepää Gümnaasiumi direktor KÜLLE VIKS

AMETLIK INFO

- Vabastati korraldatud jäätmeveoga liitumisest üheksa isikut.
- Kanti **Otepää Lasteaia**s maha 246 ühikut kasutus-kõlbatut väheväärtuslikku vara, kokku summas 2 526,04 eurot.
- Kanti **Pühajärve Põhikoolis** maha 838 ühikut kasutusele võetud töövihikuid, kokku summas 3 132,22 eurot.
- Kehtestati **Otepää Muusikakooli** õppetasu määrade ja õppetasu tasumise kord.
- Määrati ühekordne toetus kahele isikule kogusummas 128 eurot.

03. novembril

- Väljastati **Eltel Networks ASile** projekteerimistingimused Pühajärve külas ELA078 Pühajärve optilise juurdepääsuvõrgu ehitusprojekti koostamiseks.
- Väljastati **Erki Saarele** kasutusluba Mäha külas Tammuri maaüksusel asuva ehitise tehnosüsteemi (imbväljak, ehitisregistri kood 220711420) kasutuselevõtuks.
- Väljastati **OÜle AH Seenior** kasutusluba Pühajärve külas **Lehe maaüksusel** asuva ehitise (üksikelamu, ehitisregistri kood 120590079) kasutuselevõtuks.
- Määrati ühele isikule sünnitoetus summas 384 eurot.
- Määrati ühekordne toetust ühele isikule summas 92 eurot.

Talvepealinn otsib jõulukuuske

Otepää vald otsib jõulukuuske. Jõulupuu kaunistab jõulude ja uue aasta paiku Talvepealinna keskväljakut ning pakub silmarõõmu kogu talveaja jooksul.

Väärika jõulupuu pikkus ei tohiks ületada 15 meetrit, kuusk peab olema tihe, mitte väga kahar ja kasvama ligipääsetavas kohas.

Sobiva puu omanikel palume ühendust võtta kuni 9. 11.2014 telefonidel 766 4821; 5022316 (Urmas Kuldmaa).

Tõenduspõhiselt väike-laste vaktsineerimisest

Loeng tulevastele ja praegustele lapsevanematele.

Eestis kasutatavad vaktsiinid ja vaktsineerimiskava. Kuidas vaktsiinid toimivad? Vaktsiinid ja autism? Vaktsiinid ja elavhõbe? Vaktsiinide kõrvaltoimed ja paljud teised aktuaalsed küsimused.

4. detsembril kell 18.00 Otepää Avatud Noortekeskuses, Lipuväljak 13.

Palume ette registreerida: Janika. Kulaots@otepaa.ee.

LOENG ON TASUTA.

Otepää Vallavalitsuse lastekaitsespetsialist Janika Kulaots

Head Otepää piirkonna saunaomanikud ja ettevõtjad!

22. veebruaril 2015 viiakse läbi Euroopa VI saunamaraton Otepääl.

Palume kõiki saunaomanikke, kellel on soov kaasa lüüa ürituse korraldamisel võtta ühendust: sirje.ginter@otepaa.ee. Kõik head mõtted on teretulnud, samuti ootame Teie Saunamaratoni eelõhtul toimuvaid üritusi.

Olla noor oma kolmandas nooruses

24.-27. oktoobrini kohtusid Leedus Alytuse linnas kolme Balti riigi vanaemad, et arutada üheskoos teemal *SENIOR MOTIVATION TO LEARN*. Projekti sihtgrupiks ongi Leedu, Läti, Eesti vanaemad.

Projekti algatajaks ja koordinaatoriks on Riia MTÜ Grannies (vanaemad). Eestit esindasid Otepää Aedlinna Seltsingu esinaine Ene Kelder ja Silvia Mägi, kes esindas ka meie kohalikku koostööpartnerit ARULA Külaseltsi.

Tänaasel Eesti riigil puuduvad vananeva ühiskonna tulevikulahendused, tegevuskavad, eakaid vaadeldakse kui riskirühma ja ühiskondlik arvamus on keskendunud vananemisele kui mandumisele. Kuid vanaduspensioni saajaid on Eestis ligi 300000. Ligi veerand Eesti elanikkonnast nagu ei kõlbaks enam mitte kuhugi. Samas on aga inimeste eluiga tõusnud, inimesed elavad kauem ja nad peavad ka töötama vanemana kui kunagi varem. Selleks, et olla kõrge vanuseni tööväimeline, tuleb areneda ja ajaga kaasas käia.

Hariduse ja koolituse tähtsuse väärtustamine mõjutab otseselt ja rohkem kui kunagi varem pensionäride võimalusi edasi jõuda, ülespoole tõusta. Minevikus oli tavaline, et enamike inimeste elus tuli vaid kord ette liikumist haridus-, koolitus- ja tööjouturul – seda noores eas, kui lõpetati kool või ülikool ning leiti töökoht.

Tänapäeval omavad enesekindlus ja riskivalmidus üha suuremat tähtsust, kuna ka pensionäridelt eeldatakse valmisolekut käituda märksa iseseisvamalt. Õppima õppimine ja muutustega kohanemine on muutunud üldoskusteks, mille omandamine on kõigile äärmiselt vajalik. Õppimine vanemas eas aga eeldab head motivatsiooni. Kuidas neid leida ja rakendada, selle üle me üheskoos arutlesimegi.

Mida peaksime veel juurde õppima, et olla kaasajega, hea ja tark vanaema? Milline on see tänapäeva vanaema roll? Kas tänane vanaema

Fotol on Janina Ingeleviciene, Rita Liepina, Inara Pucuka, Silvia Mägi, Ene Kelder.

on ikka see õige vanaema: ühed rabavad hommikust õhtuni tööd teha, et hinge sees hoida, teised on otsustanud pühenduda reisimisele, sportimisele, muusikale-teatrile. Kas vanaemad on vaid lähisugulased, kel viisakusest tähtpäeval külas käia või siis koorem kaelas, kellele odavaimat hooldekodu kohta leida. Kas vanaema õpetussõnadel ja autoriteedil on enam tähtsust? Või nagu üks rüblük kommenteeris: tänapäeva vanaema kannab õudse lõus-taga T-särki, sööda oma kassi-koera krõbus-kitega, omab nutitelefone ja istub Facebookis. Nagu vanaema oleks lihtsalt kamraad, kellelt enamat tahta pole mõtetki.

Huvitav on teada saada, millised on Leedu ja Läti vanaemad. Tegelikult oleme ju üpris sarnased ja madal iive kummitab kõiki meie riike. Õnneks on teatud pereväärtused siiski veel universaalsed ja kanduvad põlvest põlve. Nii oleme ka meie, aedlinna vanaemad ikkagi traditsiooniliste vanaemade moodi ja püüame hoida end kursis tervise, toitumise, kunsti ja kirjanduse alal, sest teadmata uusi ja üha arenevaid seisukohti, ei suudaks me mõista oma lastelaste käitumist ja väärtushinnanguid elus. Õppimine on aga peamisi viise rakendada

looduse poolt antud ajurakkude taastootmise võimet vanemas eas.

Meiegi hüüdlause on: Lapsed on elu õied, siduge nad kimpu ja saatke maale vanaema juurde. Nüüd küsib lugeja: Aga vanaisad? Kahjuks ei jõuagi suur hulk vanaisasid valitsuse nn riskirühma, ränk töö ja elumured viivad nad meie juurest enneaega ära. Vanaisasid tuleb hellalt kohelda ja mõni tublim lausa klaaskapi vaatamiseks panna, sest väga suur arv lapsi kasvabki üles ilma vanaisata. Kuid üks hea 50+ projekt on motivatsiooniks kõigile eakamatele oma urust väljapugemiseks, teistega liitumiseks ja oma elu huvitavamaks muutmiseks.

Projekti kohtumine toimub ka Eestis ja nüüd on kiire tegevuskavade koostamisega nii Aedlinna seltsingu kui ka Arula külaseltsi vanaemadel, sest tahame ju anda endast parimat.

Täname kogu südamest projekti idee autoreid ja kohtumise korraldajaid Rita Liepina ja Inara Pucukat Riias. Soojad tänusõnad saadame ka Leetu Janina Ingelevicienele (Alytuse Kolmanda Nooruse Ülikooli juhataja-le) ja tema pojale Eduardasele südamliku vastuvõtu eest.

SILVIA MÄGI

Pühajärve lasteaed Hellenurme vesiveskis

Esimese veerandi viimasel päeval külastas Pühajärve lasteaia liitruhm Hellenurme vesiveskit, mis on ainus töötav vesiveski Eestis. Veskiemand Mae Juske lahel juhatusel jalutasime pea 150aastase vesiveski ümber ja kuulasime vee rahustavat kohinat. Perenaise sõnusti käib ta kose kohal iga päev närve rahustamas, suvel on tal aga tasuta spa koos massaažiga omastkäest võtta.

Edasi suundusime leivakotta, kus oli leivaahi mõnusaalt soojaks köetud ja leivaastja pisikesi leivategijaid ootamas. Kahe kivi vahel jahvatatud jame ja tume rukkijahu, juuretis, vesi ja sool – rohkem komponente me ei vajanud. Meie leivataigna segas ja sõtkus õpetaja Taivi Rästas. Väärrikalt tegi ta taignale ka ristimärgi, mis nii tegijad kui sööjaid kaitses. Nüüd võis iga laps vormida omale väikese kakukese ja kaunistada selle omatahtsi. Peaasi, et igaüks hiljem ahjus võetud leivakese ära tunneks. Seejärel pani veskiemand Mae kakukesed 100aastase leivalabidaga otse ahju põrandale küpsema.

Siis oli aega teha veskis väike ringkäik. Veskis kohtasime sõbralikku ja muhedat möldrit – endist matemaatikaõpetajat, kes meid kõhku kokku loendas ja kiirelt arvutas, millise arvuga jagub. Aga arvutamisoskust on möldritel vaja läinud kõik see 150 ja rohkem aastat. Kui vanasti tuli veskile üks talumees neljakümne viljakotiga, siis tänapäeval saabub 40 turisti, kaasas 1 kott leivavilja, et oma silmaga näha, kuidas looduse jõud vesiveski tööle panb ja vilja ära jahvatab. Saime meiegi tunda, kuidas vana vesiveski rappub, hammasrattad ja rihmad nagisevad, kui vesi turbiini käivitab. Iga laps sai püüda viljateri või püüli otse peoale ja maitsta nii rukist kui nisu.

„Kas meie leivakesed ahjus ära ei kõrbe?“ küsis Jaarek, kellele meenusid järsku ahju pandud leivad? „Kõik on kontrolli all,“ rahustab veskiemand. Tagasi leivakotta jõudes tundsin leiva lõhna – meie kakukesed olid valmis. Jäi soovida vaid „Jätku leiba!“

LII PETERSON

Pühajärve kool võitis teatejooksu Lüllemäel

29. oktoobril toimus Lüllemäel kirjaniku, riigi- ja kirikumehe, EV haridus- ja välisministri, meie noortekirjanduse ühe rajaja, „Meie noorte“ juttude autori Jaan Lattiku 136. sünniaastapäeva tähistamine. Selle raames viidi läbi XVI Jaan Lattiku mälestusjooks ja -kõnd Teejuht 2014, millel ka meie Pühajärve Põhikooli võistkonnaga juba mitmendat aastat järjest osalesime.

Võistkonda kuulus kaheksa 7-16aastast Meie Noort (võistkonnas oli I kooliastmest 2 õpilast, II kooliastmest 3 õpilast ja III kooliastmest 3 õpilast. Nende seas pidi olema vähemalt 3 tüdrukut). Jooks ja kõnd toimus Jaan Lattiku ühe parima noortejutu „Teejuht“ jälgedes. Vastavalt jutule kulges rada Jaan Lattiku sünnitalu Mäliste teeotsas asuva mälestuskivi juurest Lüllemäe Põhikooli juurde. Raja pikkuseks oli 5,5 km, rajal asus 8 kontrollpunkti. Tegem oli teatejooksuga, kus iga osalejal tuli läbida erineva pikkusega maa.

Pühajärve Põhikooli võistkonnas jooksid järgmised õpilased: I etappi jooksis (150 m) Tuule-Liis; II etapp oli distantsilt kõige pikem (1600 m)

selle läbis väga tublilt Karel, jättes kõik teised võistkonnad selja taha; III etappi (800 m) jooksis Marten, IV etapi läbis (1050 m) Andreas Kiivit, V etapi (250 m) Aneth, VI etapi (400 m) Hanna Liis, VII etapi (900 m) Karl-Markus, kes oma südika jooksupäev viis võistkonna esimeseks. VIII etapi läbis (300 m) Rasmus, kellel võit oli lihtsalt vormistamise küsimus.

Kui jooks joostud, pakuti osalejatele suppi ja teed ning kuna autasustamiseni oli omajagu aega, siis sai koolimaja taga staadionil aega parajaks tehtud (kes mängis palli, kes turnis niisama jne).

Ilm oli väga ilus ning seega head lõpptulemust soosiv. Kokku osales jooksul 6 teatevõistkonda, kelle hulgas õnnestus meie koolil sel aastal saavutada I koht! Autasuks võitjatele oli aastaks Rändav Jaan (Jaan Lattiku mälestuskivi väike koopia) ja kotitais auhindu (lauamängud, raamatud), lisaks loosiiti välja hulk päevaauhindu.

Suur tänu korraldajatele ja meie tublidele osalejatele!

JANIKA KILK

Otepääl algas Pühapäevakool

18. oktoobril toimus Palveränduri koguduses järjekordne Lõuna-Eesti pühapäevakoolilaste päev, kuhu tuli kokku lapsi mitmest paigast: Antslast, Elvast, Moostest, Pukast, Kohtla-Järvelt ja Otepäält. Koos korraldajate ja õpetajatega oli osalejaid seitsmekümne ringis. Päeva teemaks oli „Unistused“. Läbi mitmete laulude-mängude-tegevuste said osalejad teada, kuidas võivad unistused täituda. Pidu lõppes suure maitsva tordi söömisega, mille olid valmistanud tublid Nuustaku Pubi kondiitrid. Lastepäevade korraldamine on saanud Otepääl toredaks tavaks ja traditsiooniks, kuhu tullakse meeleldi tagasi.

Sellel sügisel on Laste Reedeklubist saanud Pühapäevakool, mis

toimub pühapäeviti kell 11. Mingeid sisseastumiskatseid ja osalustasu ei ole. Aga mida rohkem meid koos on, seda lõbusam. Igal korral on üks põnev lugu Piiblist, lastelaulud, meisterdamine ja mitmed erinevad mängud. Lapsi ootavad õpetajad Liivia, Evelyn, Lea ja Margo. Et keegi tühja kõhu pärast ei peaks kurb olema, saab ka pisut süüa-juua. Vanemad võivad samal ajal osaleda kõrvalsaalis toimival jumalateenistusel. Ootame huvilisi juba sellel pühapäeval, 9. novembril, Isadepäeva tähistama. Asume Pärna tn 15, Otepää. Lisainfot võib küsida kirjutades info@palverandur.ee või helistades 518 2605.

MARGO MERI

KULTUURIÜRITUSED

8. nov. kell 12.00 Otepää Gümnaasiumi saalis **ISADEPÄEVA tähistamine**. Otepää valla aasta isa 2014 tunnustamine, laste sünnikirjade kätteandmine, kontsert. Kontserdil esinevad: OG Poistekoor, Eveko koor, isad ja lapsed. Dirigendid Elve Eljand ja Vilve Maide, kontsertmeister Inna Samuilov. Kohvilaud. *Korraldavad Otepää Naisselts, Otepää vallavalitsus, Otepää kultuurikeskus, Otepää Gümnaasium.*

14. nov. kell 19.00 Otepää Gümnaasiumi saalis **komöödia-teatri etendus „KVARTETT“**. Helgi Sallo, Katrin Karisma, Hans Miihlberg, Tõnu Aav või Endrik Kerge. *Pilet 13/11 € Piletid müügil Otepää Kultuurikeskuses E-N kell 8-14 ja Turismiinfos. Info: 7655212; 58043215.*

1. dets. kell 19.00 Otepää Gümnaasiumi saalis **Henrik Normann püstitajala sooloo „ELU ILMA BENTLEYTA“**. Lavastaja: Anne Paluver. Kirja pani: Katrin Lust. Oma esimeses püstitajalasoos „Elu ilma Bentleyta“ vaatab Henrik Normann elule tagasi läbi ainult talle omase huumoriprisma. *Pilet 15/13 € Piletid müügil Otepää Kultuurikeskuses E-N kell 8-13 ja Piletilevis. Info: 765 5212; 5804 3215.*

Otepää Muusikakoolis

Neljapäeval, 13. novembril kell 16.00 toimub Otepää Muusikakooli saalis kitarrifestivali *Fiesta de la guitarra* raames kitarrimuusika kontsert. Esineb Sulo Kiivit (klassikaline kitarr). Kavas Bach, Poderra, Bellinati, Walton. Kontsert on tasuta.

Kolmapäeval, 19. novembril kell 18.00 toimub Otepää Muusikakooli saalis avalik õpilaskontsert.

Lastevanemate kool Otepää Gümnaasiumis

Otepää Gümnaasiumis alustab 2014/15. õppeaastal tegevust lastevanemate kool, mille eesmärgiks on kaasata lapsevanemaid kooliellu, saada omavahel paremini tuttavaks ning ühiselt õppida ja kooli arendada.

Esimene kohtumine on kavas laupäeval, 22. novembril, mil algusega kell 11 toimub lastevanemate mõttekoda kooli edasiste arengusuundade väljaselgitamiseks. Mõttekojas tutvustatakse lastevanematele kooli eelmise perioodi arengukava kokkuvõtet ja ootusi Eesti koolile ning oodatakse lastevanemate ettepanekuid ja häid mõtteid kooli edasise arengu kohta.

Mõttekojas osalemine eeldab registreerumist, kuna osalejate arvust sõltub mõttekoja korraldus ja toimumise koht. Huvilistel vanematel palun registreeruda hiljemalt 17. novembril e-posti aadressil: vanematekool@nuustaku.edu.ee. Palun kirja panna enda nimi ja oma lapse nimi.

Samale e-posti aadressile saame edaspidi saata kokkuvõtteid ja tagasisidet toimunu kohta.

Samuti on sellel aadressil oodatud kõik ettepanekud lastevanemate koolis arutusele tulevate teemade kohta.

Järgmine lastevanemate kool toimub neljapäeval, 4. detsembril ning siis toimuvad koolis erinevad töötoad, millesse saab samal e-posti aadressil registreeruda. Missugused töötoad avatakse, selle kohta anname teavet novembrikuu keskpaigas kooli veebilehe kaudu.

Otepää Gümnaasiumi direktor KÜLLE VIKS

Otepää Avatud Noortekeskus

21. novembril Filmiõhtu.

Otepää ANK on avatud T, N, R 13-20.00. Asume vallamaja keldrikorruusel!
Info: noortekeskus.otepaa.ee (vaata ka tegevuskava kalendrit kodulehelt!)
Kontakt: Merit.Nigula@otepaa.ee, 5886 7270.

EELK Otepää Maarja koguduse segakoor alustas uut hooaega

Kokkusaamised pühapäeviti kl 9.30-11 Otepää kirikumõisa I korruse prooviruumis (küljeuksest sisse, esimene tuba paremat kätt). Mitmete teiste toredate ülesastumiste seas ootab juulis 2015 ees Tartus toimuv EELK kirikupäev ja vaimulik laulupidu „Maarjamaa – Isa maa“. Rõõmustame, kui kodukandi rahva seast tuleb lisa kõigisse häälerühmadesse! Lisainfo tel 52 21 955 (Ingrid).

Novembrikuu Otepää Palveränduri koguduses

9. novembril kell 11 Isadepäeva jumalateenistus.
16. novembril kell 11 Eriiline küllaline Papa Joelie. kell 16 Filmiõhtu Matteuse evangeelium I osa.
23. novembril kell 11 Jumalateenistus kell 16 Filmiõhtu Matteuse evangeelium II osa.
30. novembril kell 11 Esimese advendi jumalateenistus. Igal pühapäeval kell 11 Laste Pühapäevakool. Vaba sissepääs. Olete oodatud! Asume Pärna 15, Otepää.

AMETLIK INFO

Palupera Vallavalitsuse istungil

28. oktoobril 2014

- Rahuldati Tõnu Kutsar (Päidla küla, Tomsoni kinnistu) taotlus muuta projekti „Päidla küla Tomsoni talu joogiveetorustiku ehitus ja kaevuseadmete paigaldus” ajalist kestust. Projekti uueks kestuseks jääb 01.07.2014 – 28.11.2014. Aruande esitamise tähtaeg 28.12.2014. Vallavanemal lubati sõlmida kolmepoolne toetuslepingu Lisa projekti ajalise kestuse muudatuse kohta.
- Rahuldati Marek Merilo (Nõuni küla, Kaseoru kinnistu) taotlus muuta projekti „Palupera vallas Nõuni külas Kaseoru talu kaevuvee kvaliteedi parandamine” ajalist kestust. Projekti uueks kestuseks jääb 01.07.2014 – 28.11.2014. Aruande esitamise tähtaeg 28.12.2014. Vallavanemal lubati sõlmida kahepoolne toetuslepingu Lisa projekti ajalise kestuse muudatuse kohta.
- Lõpetati Margit Randviir (Päidla küla, Männisalu kinnistu) taotluse „Männisalu talu salvkaevu rajamine” menetlus.
- Väljastati projekteerimistingimused KÜLE Männi Nõuni külas Männi kinnistul asuva korterelamu rekonstrueerimistööde projekteerimiseks.
- Väljastati ehitusluba Elektrilevi OÜle Makita külas Sillakese kinnistu elektrivõrguga liitumise väljaehitamiseks.
- Moodustati Palupera valla haldusterritooriumil Riigikogu, kohaliku omavalitsuse volikogu ja Euroopa Parlamendi valimistel ning rahvahääletusel hääletamise korraldamiseks üks alaline valimisjaoskond numbriga 1, mille hääletusruum asub Hellenurme kultuurimajas. Valimisjaoskonna piirid ühtivad Palupera valla haldusterritooriumi piiridega.

Olete oodatud

laupäeval, 8. novembril

algusega kell 20

Nõuni kultuurimajja

MAARAHVA PEOLE.

Tantsuks mängib ansabel Qvalda

Pilet 5€

MUINASJUTUÕHTU TONDILUGUDEGA VAPRAMÄE LOODUSMAJAS

Pühapäeval, 9. novembril kell 18 toimub Vapramäe Loodusmajas muinasjutuõhtu Tondilood peredele. Ootame tondiuskujaid. Vestame lugusid pimedaja pahadest, õpime peletama luupainajat ja tegema kratti. Tondilugusid jutustab VVV SA retkejuht Mare Linnamägi.

Registreerimine meilile: mare.linnamagi@gmail.com või telefonil 55600769. Lisainfo www.vapramaja.ee.

Muinasjutuõhtu on tasuta, toetab Eesti Kultuurkapital.

Olete kutsutud laupäeval, **15. novembril** kell 13

Hellenurme kultuurimajja, et koos vahvasti aega veeta ja tähistada

MEESTEPÄEVA.

Üritust korraldab Palupera valla naiskoor.

TEATER MAALE

Toetuse saaja – Palupera põhikool, põhitaotleja. **Toetaja** – Kultuuriministeerium.

Toetus – programmist „Teater maale” eraldati 160 eurot sõiduks Viljandi teatrisse Ugala, et õpilased saaksid vaadata Aino Perviku noorterooma ainetel loodud muusikali „Arabella” (Olav Ehala-Leelo Tungal) sügisel 2014.

Projekti lõpp – detsember 2014. a.

KULTUURIMINISTEERIUM

Sügis Hellenurme lasteaias

Oktoobrikuus oleme igal aastal läbi viinud leivanädalat. Käesoleval aastal uurisime erinevaid teravilju ja nendest tehtud jahu. Hea võimalus oli seda teha Hellenurme Vesiveskis Mae Juske juhendamisel. Lapsed proovisid ise leivakojas mune katki lüüa ja jahu taigna sisse segada.

Seekordne pannkoogitainas sai kokku

Teiseks traditsiooniliseks ürituseks oktoobris on lasteaias sünnipäev. Tegime seda läbi meeleoluka lasteaiapäeva, mida sisustasid tantsud, laulud, luuletused ja mängud. Neid kõiki esitasime vanematele nagu üht lasteaiapäeva hommikuringi ja erinevate õppetegevustena. Elevust pakkusid erineva tempoga tantsumängud

segatud rukki- ja odrajahust koos õuntega. Leiva- ning karaskijahust küpsetatud pannkoogid maitsesid ülihästi. Laual oli maitsmiseks ka leivakojas küpsetatud rukkileib võiga ning joogiks piparmünditee. Täname Maed toreda võimaluse eest õppida läbi isiklike kogemuste.

„Klopandi“, „Tii-tii tihane” ja lavastusmäng „Naeris“.

Koos lastevanematega kaetud peolaud erinevate suupistetega andis Hellenurme lasteaias 19. sünnipäevale mõnusa meeleolu.

ANNE RUUBEL, Hellenurme lasteaed

Üle-Eestilisel käsitööõpitubade päeval meisterdati Nõunis nukkusid

Laupäeval, 25. oktoobril olid avatud käsitöökojad üle Eesti. Nõuni kultuurimajas oli teemaks: Nukud läbi mitme põlvkonna. Võtsime kaasa näitusele kodust nukkusid, nii tänapäevaseid kui ka aastakümnete taguseid.

Meisterdada sai väga erinevaid nukke: sokkidest, mida riputada näiteks autosse tahavaatepeeglile; puidust liistudest, millele sai joonistada ja riidest kleidikest selga meisterdada ja värvilistest riidest ning lõngast nagu voodoo-nukud. Peale lõbusat ja töökat meisterdamist pakuti ka tädi Pilvi küpsetatud imemaitsvaid pannkooke ja tädi Marika tehtud külma apelsini-jäätisekokteili, mis olid kosutavad peale kahte töökat tundi. Vahelduseks sai ka kummidest käevõrusid teha, mis pakkusid suurt huvi poistele.

Suur aitäh Marikale, kes meid õpetas ja selle korraldas ning suur-suur aitäh ka nukkude meisterdajatele, nii suurtele kui ka väikestele!!

GRETE ja MERELLE LIIVAMÄGI

PROJEKTID

JÕULUPEO „VALSIGA JÕULUDESSE” LÄBIVIIMINE HELLENURME KULTUURIMAJAS

Toetuse saaja – MTÜ Tantsuklubi Mathilde **Palupera valla roll** – osaletakse projekti partnerina, kaasfinantseerijana.

Toetaja – Eesti Kultuurkapital 2014 III jaotus. **Toetus** – otsustati eraldada 140 eurot linetantsurühpile Fiilingi uute esinemisseelikute (10 tk) soetamiseks. Lavale astutakse neis esmakordselt koos teiste tantsurühmadega koduvallast ja külalistega esinedes jõulupeol „Valsiga jõuludesse”. Omaosaluse katab kaasfinantseerijana kohalik omavalitsus 2014. a. vallaelarve eraldi summas 30 eurot, toetades ürituse ettevalmistamise transpordikuludisid.

Projekti lõpp – 15.01.2015. a.

VABAÕHUETENDUS „MUSTLASLAAGER LÄHEB TAEVASSE”

Toetuse saaja – MTÜ Tantsuklubi Mathilde **Palupera valla roll** – osaletakse projekti partnerina, kaasfinantseerijana.

Toetaja – projekti rahastab siseministeerium kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest.

Toetus – kohaliku omaalgatuse programmi maakondliku hindamiskomisjoni protokollil alusel kinnitas Valga maavanem oma korraldusega nr 1-1/2014/365 (28.10.2014) toetuse 1992 eurot mittetulundusühingu põhikirjaliste tegevuste jätkusuutlikkuse tagamiseks. Soetatakse seitse sportmikrofoni ürituste läbiviimiseks. Esmakordselt võetakse mikrofonid kasutusse juulikuus 2015 toimival vabaõhuetendusel. Omaosaluse 280 eurot katab kaasfinantseerijana kohalik omavalitsus, toetades kompaktkamera ostu ürituste jäädvustamiseks.

Projekti kestus – 01.01.2015 - 30.09.2015. a.

KODANIKUÜHISKONNA TOETUSEKS

HELLENURME NOORTEKESKUSE JA PALUPERA KÜLAMAJA ARVUTIPARGI UUENDAMINE

Toetuse saaja – MTÜ Avatud Hellenurme Noortekeskus

Palupera valla roll – osaletakse projekti partnerina, kaasfinantseerijana.

Toetaja – projekti rahastab siseministeerium kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest.

Toetus – kohaliku omaalgatuse programmi maakondliku hindamiskomisjoni protokollil alusel kinnitas Valga maavanem oma korraldusega nr 1-1/2014/365 (28.10.2014) toetuse 1954 eurot mittetulundusühingu põhikirjaliste tegevuste jätkusuutlikkuse tagamiseks. Soetatakse kolm arvutikomplekti, millest kaks jäävad noortekeskusesse kasutada ja üks komplekt antakse tasuta vara kasutamise lepinguga ja kohustustega üle Palupera külamajale. Omaosaluse katab kaasfinantseerijana kohalik omavalitsus, toetades arvutikomplektide paigaldust ja osaliselt ostu.

Projekti kestus – 01.12.2014 - 28.02.2015. a.

KODANIKUÜHISKONNA TOETUSEKS

Fakte, arve ja mõtteid Palupera kooli loost

Seisan kooli mälestuskivi juures. Sealt vaatab mulle vastu aastaarv 1776, Paluperas koolihariduse andmise algusaasta. Tahtmatult kisub suu muigele, meenub üks armastatud naljakas seik: olen algklasside õpilastega sellesama kivi juures ja räägin kooli loost. Ütlen, et kool on väga vana, üle kahesaja aasta. Sealsamas vaatab üks poiss mulle siira austusega otsa ja sõnab: “Ja sina olid siis direktor, mina tean.”

Püüan nüüd ennast sellesse aega tagasi mõelda. Millised mõtted, tunded, nägemused mulle läbi selle kivi, kooli kroonika, kirjapandud või suust suhu kandunud mälestuste terendavad.

1765. a koolipatent nõudis igasse valda kihelkonnakooli, 11 aastat võttis aega ja Palupera sai oma kooli. Esimesed kirjanekud leiame 1896/97, vallakooli asukohaks 7 km Otepää suunas Koolitare. Kooliealiste laste nimekirjas 74 last, neist Koolitares 21, kaks õpimujal. Üsna sama arvu õpilastega jätkab kool Eesti Wabariigi loomiseni.

1919/1920 Palupera valla-

kool kahe klassi ja ligemale 30 õpilasega.

1932. a tunnistatakse Koolitäre kasutamiskõlbmatuks, tollane Põllutööministeerium pakub vallale kooliks mõisa endist härrastemaja. Algab üsna tänapäevane vaidlus koolile asukoha leidmise küsimuses. 1933. a kolib kool 12 hobuvankril siiski Koolitarest Palupera mõisa. Härrastemajas on remonditud 600 kr eest ruume kahe klassi, internaadi ja õpetaja korteri tarvis. Talgulistega abiga korrastatakse park. Kooli avamispidu on 17. septembril ja piletitulu eest tellitakse koolipinke 100 kr eest. Esimesse klassi tuleb 33 õpilast, kokku koolis 80 last.

1935. a suvel kuulutab vallavalitsus õpetajate valimised. Kahele õpetajakohale tuleb 42 (!) avaldust, osa loobuvad, õpetajad valitakse 33 kandidaadi hulgast.

1936/37 hoolekogu koostatud eelarves (1925 kr) nähti 107 kr remondiks, 232 kr puukuuri ehitamiseks, 40 kr kooliaia rajamiseks.

1939. a ostetakse koolile osalt võlgu klaver, pidude korral-

damiseks ehitatakse korralik liikuva näitelava aluspõrand.

Aastatel 1941–1944 algab õppetöö sügisel hiljem, lõpeb kevadel varem, kool töötab ajuti kahes vahetuses, kuna osa ruume oli sõjaväe kasutuses.

1944/45 luuakse pioneerorganisatsioon, komsomoli algorganisatsioon, hakkavad tööle oktoobrilapsed.

1948–1955 õpilaste arv 130–160, internaadis üle 50 õpilase. Luuakse kehakultuuri kollektiiv, Punase Risti selts, naturalistide ring, tõhustatakse tööd lapsevanematega, abistatakse kolhoosi kevad- ja sügistöödel. 1955. a. suvel krohvitakse kooli välisfassaad, kuurid saavad eterniitkatused. Haridusosakonnalt saadakse õppevahendeid 10 000 rbl eest.

1957/58 rajatakse kooliaed, istutatakse üle 70 õunapuud, marjapõõsa, koolimaja juurde kiviktaimla, hekk, parki puid. Kool saab elektrivalgustuse.

1961–1964 kestab remont: keldrikorrus remonditakse, klassidele uued laed, vaheseinad, paneelid. Palju majanduslikke raskusi – katus jookseb läbi, remont ikka lõpetamata.

1961. a avaaktus peetakse õues, vanemad klassid alustavad õppetööd septembri keskel, seni abistatakse kolhoosi sügistöödel. Koolis töötab keelpilliorkester, sanitaarsalk, ALMAVÜ algorganisatsioon, mängitakse kabet, malet, lauatennist, võrkpalli, jalgpalli, orienteerutakse, kogutakse vanarauda, vanapaberit, tehakse ühiskondlik-kasulikku tööd, varutakse küttepuid, tarastatakse kooliaed ja muidugi õpitakse ja õpetatakse. Alates 5. klassist on kohustus suvevaheajal töötada kodukolhoosis vähemalt 24 tööpäeva. Õpetajad esinevad loengutega, on agitaatorid, osalevad isetegevusringide töös.

1965–1980 õpetajad õpivad ise ja kasutavad õppetöös uusi ja mitmekesiseid meetodeid ja töövõtteid. Töötatakse eelkoolialaliste lastega ja nende vanematega, korraldatakse lahtiste uste päevi. Tähtsustatakse ideelis-poliitilist ja töökasvatust. Koolis moodustatakse ametiühingu organisatsioon, töötab klassijuhatajate koondis.

1975. aastal käib Palupera lastekoor Tallinnas üldlaulupeol. Toimub õpetajate ates-

teerimine.

Töökoda saab uued hõõvelpingid ja puurmasina. Tutvutakse parteidokumentidega, koos käib rahvaulikool. Pioneerimalev kantakse rajooni aaramatusse. Mitmel aastal saavutatakse 100%line õppeedukus.

Rajooni koolide sots. võistluse saavutatakse esikoht. Aktiivselt töötavad huviringid, saavutatakse häid tulemusi nii spordis kui tuletõrjevõistlustel, nii joonistus- kui kirjandusvõistlustel. Aktiviseerub looduskaitsealane töö.

1980–1995 pööratakse enam tähelepanu õpilaste aktiivse eluhoiaku, ühiskondlik-kõbeliste väärtushinnangute kujundamisele. Tegeldakse kutse-suunitlusega riiklike vajaduste valguses. Süveneb OMA KOOLI tunne. Käiakse Tallinnas koolinoorte laulupeol, tantsijad osalevad tantsupeol.

1997–2007 kulutatakse palju jõudu ja nii riigi, valla kui ka eurofondide raha: tehakse maja kapitaalremont, vahetatakse elektrisüsteem, maja saab ventilatsiooni, turva- ja tuletõrjesignalsatsiooni, park saab projekti järgi täiendatud ja uuendatud,

kooliesine saab mõisakivisillutise ja välisvalgustuse. Ehitatakse kooli staadion. Täieneb arvutipark. Liitutakse Mõisakoolide ühendusega. Kool saab oma lipu ja logo.

Ja ikka õpitakse ja õpetatakse, kasvatatakse ja kasvatatakse, toimib huvitegevus, on edukaid ja vähemedukaid aastaid, nagu on see toimunud kõik need aastad alates 1776. aastast.

Sealt edasi on tänapäev ja ajaloo võtmes vaatame seda hiljem.

Nende mõtisklustega siiani jõudes adun, et pole midagi uut siin päikese all. Ikka algab kool, ikka on mure remondiga, õppevahendeid on ikka vähe või aegunud, ikka on ettekirjutusi „üleväl“ poolt nii meeldivaid kui ka mitte, mida tuleb täita, ikka on pedagooge, kes täidavad neid käske-seadusi korrektsemalt, ikka on õpilasi, kes suhtuvad oma töösse, õppimisse tõsisemalt. Ja ikka on ka teistsuguseid, nii õpilasi kui õpetajaid, see on KOOLIELU, ühiskonna elu väike mudel.

MAIRE LEMBERG,
endine direktor ja
praegune logopeed

Palupera piirkonna elujõulisus põhineb kogukonna koostööl

Mõtteväljatung „Kellel selg sügeleb, see peab sauna kütma“ iseloomustab hästi omaalgatuslikke ettevõtmisi Palupera piirkonna külaades juba aastaid. Seda märgati: Palupera külaade piirkond sai 2011. aastal eriauhinna Eesti Omavalitsuste Liidult kui omavalitsusega kõige rohkem koostööd tegev küla.

Rohujuure tasandil ideestiku saanud projektid on üldjuhul ka kõige edukamad elluviimisel ja jätkusuutlikumadki. Ühiselt on piirkonnale koostatud ka arengukava, ühiselt toimetatakse kohalikke üritusi, suurürituste korraldamiseks kaasatakse veel naaberpiirkondasidki. Kogukonna koostöö tulemusi on piirkonnas näha oma silmaga: külamaja ja puhkeala, staadion ja mini-arena, Tartu Maratoni suusatunnel ja Palu puhkekoht, mänguväljak mõisapargis ja majandushoone mõisakoo-

li taga, koolimajas seinal mõisa ajalugu tutvustavad stendid jm.

Aga on loodud võimalusi ka ise osaleda: talgupäevad, külastusmäng Unustatud mõisad ja erinevad kontserdid, jalgpall, jäähoki, uisutamine, külamaja ja kooli huviringid noortele, muud mittetulusühingute ja seltsingute tegevustes osalemised (sport, käsitöö, mõttetalgud, tähtpäevad, mõisakooli vilistlaskogu), kooli juubeliüritused jpm.

Täna võib toimiva koostöö näitena tuua kestvat projekti „Palupera kogukond aktiivsemaks atraktiivsemas mõisakooli kompleksis“. Rahastatud Islandi, Liechtensteini ja Norra poolt EMP finantsmehhanismi vahendusel. Koostööpartneriteks on seekord vald-mõisakool-MTÜ P-RÜHM-MTÜ Avatud Hellenurme Noortekeskus-MTÜ Tantsuklubi Mathil-

de. Partnerite roll projekti tegevustes olla ise tegev ja kogukonda kaasav. Erinevate huvidega, vanuses inimeste kaasamiseks ongi osalevad partnerid just igauks omanäoline ja seega saab suurem hulk inimesi ka projektist osa. Partnerid panustavad projekti oma vabatahtlikku tööd, saades koostöö kaudu veel elujõulisemaks. Projektis osalev Palupera Käsitöökoda, kes oma teenust, oskusi müües muutub aga projekti kaudu ka majanduslikult jätkusuutlikumaks.

Projekti kestel 2014. aastal ellu viidu ja on teoksil:

- restaureeriti Palupera linnla seest. Peagi jätkatakse projektiväliselt hoone eriosade projekteerimistöödega;
- puhastati mõisapargi koosseisu kuuluv tiik ja korrastati selle ümbrus. Projektiväliselt

puhastati teisegi tiigi ümbrus;

- kevadisel talgupäeval rajati mõisapargi restaureerimisprojekti järgi mõisakooli esiväljakule roosipeenar ja tagaväljakule püskutest istutusala;
- korraldati restaureeritud lindlas õpitubasid, kus õpetati oskusi, mida ammuskel aegadel taludes ikka osati. Õpitubadega jätkatakse 2015. aastal;
- alustati giidikoolitusega. Kevadeks 2015 omab piirkond 8 giidi, kes on võimelised võtma edaspidi enda kanda piirkonna külaliste vastuvõtmise;
- korraldati mõisakoolis 6 kontserti külastusmängu Unustatud mõisad raames (Indrek Kalda, Tantsuklubi Mathilde, sopran Kai Kallaste ja Diana Liiv klaveril, Reet Linna ja Aare Jaama, Bonzo). Kontsertidega jätkatakse 2015. aastal.

Käimas on eeltöö mõisakoo-

li almanahhi materjali kogumiseks, mis tuleb trükist 500 eksemplaris 2015. aastal. Peagi kuulutatakse välja mõisakooli meene ideede konkurss ja 2015. aastal valmib 50 meenet.

Kokkuvõtteks sünnib projekti raames Palupera mail arenum, elujõulisem, terviklikum erinevaid teenuseid pakkuv kogukond ja koht, kus neil endid koostöös arendada. Kultuuri- ja looduspärand kohapeal on enam kasutusse võetud, avalikkusele enam avatud ja turismikeskkonnas atraktiivsem. Projekt aitab olemasolevat kultuuripärandit hoida nii visuaalselt kui sõnas ja teos, mis tagab järjepidevusega selle säilimise tulevastele põlvdelegi.

Projekti II teavitusüritus toimub 13. novembril 2014, algusega kell 15.00 Palupera põhikoolis. Osalema on

oodatud kõik kogukonna koostööle mõtlejad ja osaleda soovijad.

Päevakorras:

- projekti tegevuste teostumisest, analüüs, edasine tegevus- ja ajakava;
- vestlusring kohvilauas, OÜT Toidupada.

TERJE KORSS

KULTUURIMINISTERIUM

Rahvusvahelisel ilmakaardil

on Palupera kool alates 2009. aastast, mil ühineti ülemaailmse koolide keskkonna- ja teadushariduse programmiga GLOBE (*The Global Learning and Observations to Benefit the Environment*).

Programmist võtavad osa põhikooli- ja gümnaasiumiastme õpilased 112 riigist, nende hulgas ka õpilased 79 Eesti koolist. GLOBE programmiga liitunud koolidele on tagatud juurdepääs mahukatele GLOBE programmi keskkonnaharidust, uurimuslikku õpet ja uurimistööde tegemist toetavatele ressurssidele.

Millega tegeleme kohapeal? Suur teadus vajab arenguks palju-palju algandmeid. Need on vajalikud juba püstitatud hüpoteeside kinnitamiseks või ümberlükkamiseks, aga samuti juba toimivate aparatuuride töökindluse ja usaldusväärsuse kontrollimiseks. Koikvõimalike andmete kogumisel saavad abiks olla õpilased. Andmed on usaldusväärsed, kui neid kogutakse järjepidevalt.

Palupera GLOBE-lased fikseerivad iga päev eelneva ööpäeva miinimum- ja maksimumtemperatuurid, keskpäeva hetketemperatuuri ning ööpäeva sademete hulga, samuti keskpäeva õhurõhu ja niiskuse näitajad, määravad taeva pilvedega kaetavuse protsendi ning loetlevad üles antud päeva pilveliidid. Loevad kokku lennukijäljed ja liigitavad need vastavalt pikkusele ja laialivalguvusele.

Hooajaliselt, kahe nädala kaupa neli korda aastas, tegeleme ka atmosfääri optilise tiheduse ja tahmasisalduse määramisega õhus, samuti oleme õhu saastatuse määramiseks kasutanud passiivkogujaid, kuid need analüüsid tehakse Keskkonnalaboris.

Kogutud andmed edastatakse GLOBE Keskusesse, mis asub USA-s. Andmebaas on kättesaadav kõigile huvilistele www.globe.gov kaudu. Andmeid kasutavad NASA ja NOAA teadlased, samuti kaasõpilased üle maailma oma uurimistööde ja -projektide kirjutamisel. Lisan, et Palupera kooli atmosfääriandmed on kuude kaupa talletatud ka paberkandjal.

Keskkonnamõõtmiste tegemiseks tarvilikud juhendid ja mõõtevahendid on enamjaolt taganud GLOBE, kuid katkiläinud vahendeid on aidanud välja vahetada ka kool ja kohalik omavalitsus.

GLOBE programm pakub sisulist tuge uurimusliku õppe rakendamisel ning uurimistööde läbiviimisel, võimalust osaleda GLOBE suvelaagris, koolitustel ja seminaridel, samuti 112 riiki hõlmavas rahvusvahelise võrgustiku töös.

Palupera GLOBE-lased on osalenud koolitustel ja suvelaagrites. Õhu saastatuse ja tahmauuringute projektis oleme koostöös Valga Põhikooliga, kus oleme osalenud kahel teemapäeval, neist teisel ka õpilaste ettekannetega.

Kuidas edasi? Loodan, et ikka atmosfäärivaatlusi tehes. Oleme alustanud ka enda kogutud ja andmebaasi andmete põhjal õpilasuuringute koostamisega. Eesmärgiks osalemine õpilaste vabariiklikul uurimistööde konkursil. Hetkel on aktiivsemad GLOBE-lased 8. klassi õpilased.

GLOBE õpetaja ARVET SILK

Paluperast Estonia lavale

Palupera Põhikoolis tegutseb klaveriõpetuse ring alates 2010. aasta septembrist. Ringis alustas õpinguid kümme õpilast. Huvilisi on olnud nelja aasta jooksul kokku umbes 25 ja praegu õpib klaverit kaheksa last.

Traditsiooniks on kujunenud kevadkontsert lastevanematele ja külalistele Palupera kooli saalis. Oleme esinenud ka Elva raekoja saalis ja külas käinud Konguta koolil. Meie kooli siseseid üritusi on samuti ilmnestanud väikesed klaveripalad.

Sel aastal on enamik õpilastest algajad, sest n.ö vana kaardivägi on oma teed läinud. Kes on kooli ja elukohta vahetanud, kes lõpetanud õpingud või kes klaverit edasi õppima läinud.

„Mina tahan nii kuulsaks saada, nagu Mozart omal ajal oli,“ ütles 10aastane Argo Jentson, kes tuli oma elu esimesse klaveritundi. Esimese kuuga avaldus Argo andekus ja huvi muusikamaailma vastu. Ees ootas palju esinemisi ja konkursse. Väga suure tahtejõuga töökas ja andekas poiss jõudis nii kaugele, et jätkab selle aasta sügisest klaveriõpinguid Tallinna Muusikakeskkooli 7. klassis prof. Lauri Väinmaa juures.

Vaieldamatult oli suur sündmus Argo esimene esinemine Estonia kontserdisaali laval. 26. okt. toimunud Eesti noorte pianistide galakontserdil mängiti väga virtuoosseid Liszti etüüde op.-st 1. Kaks esimest etüüdi esitas Argo Jentson.

Nii et – Paluperast Estonia lavale!

Klaveriõpetaja MALLE VALJALA

Tunnivälised ettevõtmised Palupera koolis

Palupera kooli õpilased on läbi aegade olnud aktiivsed tegutsesjad ka väljaspool koolitunde. Kooli arhiivis on säilinud pilte tegevustest kooli pargis ja omaaegses kooliaias, samuti fotomälestusi erinevatest koolipidudest.

Praegused õpilased ei jää oma eelkäijatele millegagi alla. Üritusi jätkub igasse koolikuisse, sageli rohkem kui üks kuus. Tegevused jagunevad laias laastus kaheks: õppetööga otseselt seotud ja teadmiste omandamist toetavad ning meelelahutuslikud, kui samas siiski kasvatustööd toetavad. Esimeste korraldajateks on enamasti õpetajad, kes sageli ka lapsi korraldusse haaravad, teiste organiseerijad on enamasti õpilased ise.

Veel jagunevad meie üritused traditsioonilisteks ja ühekordseteks ettevõtmisteks. Näiteks eelmisel õppeaastal tähistasime halloweeni, toimus klassidevaheline sobivate temaatiliste näomaalینگute konkurss ja iga klass valmistas kõrvitsalaterna, mis jäid öhtul süüdatud küünaldega koolima-

ja ette toredat päeva meenutama. Kuigi päev oli lõbus ja tore, otsustasime õpilasesinduses, et sellist traditsiooni me ei kujunda ja päev jääb ühekordseks ettevõtmiseks. Sellise otsuse tingis tegelikult rohkearvuliste traditsiooniliste ürituste olemasolu, millest esmalt meenuvad sügis-ja kevadnäitus, mis suunatud rohkem noorematele õpilastele, kevadine tutipäev, mis kulmineerub paadiralliga koolitiigil, kooli sünnipäeva tähistamine raadioviktoriini ja klasside valmistatud küpsisetortidega, erinevad stiilipäevad.

Meelelahutuslikest ettevõtmistest võiks eraldi mainida tobedate rekordite päeva 1. aprillil, mida alati korraldab õpilasesindus ja kus vahetundides organiseeritakse lõbusaid võistlusi. Näiteks eelmisel õppeaastal sai rekordit püstitada paberlennuki pikimas lennus, pika-pika kõrrega võidu joomises, lusika aja peale ninal hoidmises ning munajooksus. Teine eriline ettevõtmine oli aastaid jõulupeol lavastatud ülekooliline näidend,

mille allakirjutanud õpilaste jaoks kirjutas. Eelmisel õppeaastal otsustasime näidendi asendada iga klassi esinemiskavaga, mille tingimuseks oli, et esineb terve klass. Kavade ettevalmistused töid koolipäevadesse elevust ja jõuluöhtul käis üle lava tõesti kogu kool kaasaarvatud õpetajad, kes esitasid näidendi mobiilisõltlasest Jukust.

Õppetööga tihedamalt seotud ettevõtmisi on samuti mitmeid erinevaid, mõnel neist on pikem, mõnel lühem ajalugu. Aasta ringselt osalevad meie õpilased erinevates loodusõppekäikudes, eelmisel õppeaastal lisandus klassikäikudele ka VVV SA korraldatud Loodusakadeemia, mille töös sel õppeaastal osaleb viis meie kooli viienda-kuuenda klassi õpilast. Alati suure elevusega kulgeb esimese veerandi lõpupäeval toimuv matemaatikaalane viktoriin.

Pika traditsiooniga ja õpilaste poolt oodatud on muuseumipäev, mis üldjuhul toimub kolmanda õppeveerandi viimasel päeval.

Külastusmäng Unustatud mõisad Paluperas

Kakskümmend kolm mõisat, milles asuvad koolid, nende seas ka Palupera Põhikool, on suviti külalistele olnud avatud külastusmängu „Unustatud mõisad“ programmi raames juba aastaid.

Tegelikult pole seda hoonet, kus asub Palupera Põhikool, kunagi unustatud, sest kohalik kool tegutseb siin aastast 1933.

Palupera Põhikool on mõisakoolina kujunenud kohaliku haridus- ja kultuurielu keskuseks ning tänu mõisakoolide programmi-le tutvustanud avalikkusele senisest enam mõisakoolis leiduvaid kultuuriväärtusi. Selles historistlikus puitmõisas toimuvad suviti

kindlaksmääratud kuupäevadel jalutuskäigud giidiga, kes tutvustab ajaloolisesse mõisakompleksi kuuluvaid hooned: mõisahoonet, aita, linnumaja, viinavabrikut, kuivati-elamut ja mõisa parki ning alleed. Neil päevadel pole kool üksnes õppehoone, vaid osa meie ajaloost, mille tundmine on vajalik.

Kultuurihuvilistel on võimalus näha, kuidas näeb välja ajalooline mõis koolina. Mõisapäevad tutvustavad meie kooli ja kooli ümbrust. Nii ongi nendel huvitavatel päevadel kohale sõitnud nii noori kui vanu inimesi. Enamasti tullakse koos perega, kuid on käinud ka

tõsiseid ajaloo huvilisi, kes on väga uudishimulikud ja pärivad palju. Eraldi seltskond on mõisate külastusmängus osalejad, nendel on hasart võimalikult palju mõisaid läbi käia ning väga põhjalikult pole nad üksikasjadesse süüvinud. Vahel on tulnud terve bussitais inimesi, ka välituriste on käinud. Meie väike mõisakool on tundunud enamikule nii armas ja kodune.

Lisaks on korraldatud kooli tugevuse ja mõisa eripära rõhutamiseks erinevaid kontserte, kus on esinenud nii kuulsused kui ka kohalikud taidlejad. Samuti on vaatamiseks igal suvel välja pandud huvitavad näitused ja pakutud põne-

Sel päeval sõidab kogu koolipere Tartusse. Igale klassile on kinnitatud kindel muuseum, mida külastada. 1. klass käib Mänguasjamuuseumis, 2. klass sama muuseumi juures tegutsevas Teatri Kodus, kolmas klass uudistab Posti- ja neljas TÜ Loodusmuuseumis, viies Eesti Rahva Muuseumis, kuues TÜ Kunstimuuseumis, seitsmes TÜ Ajaloomuuseumis, kaheksas Linnakodanikumuseumis ja üheksas KGB Kongides. Sel õppeaastal toimub juba 8. muuseumipäev ja järgmisel aastal on üheksas klass kõigile muuseumidele ringi peale teinud.

Kõigest huvitavast, mis koolis 175 õppepäeva jooksul toimub, ei saa ühes artiklis kirjutada. Toimuv on mitmekülgne ja loodan, et iga õpilane leiab vähemalt ühe hariva, toreda ja meeldejääva päeva. Samuti loodan, et meie õpilastel ja õpetajatel jätkub loovaid ideid neid päevi sisukaks muuta.

Õppealajuhataja/huvijuht
REET ALLAK

vaid tegevusi töötubades. Alati on avatud olnud kohvik, kus pakutakse imemaitsvat toitu, mille hulgas on kindlasti ka mõisakook.

Külastusmäng „Unustatud mõisad“ on andnud koolile võimaluse näidata, kuidas maakoolides elatakse, ja aidanud kaasa mõisaansambli mitmekülgsele kasutamisele kogukonna heaks ning avanud hoone külastajatele. Ühtlasi on mõisapäevad ühendanud kooliperet selle kena mõisamajaga.

Ajaloo ja ühiskonnaõpetuse
õpetaja URVE SARV

Loodusharidusest Palupera Põhikoolis

Palupera kool on pidanud oluliseks pakkuda oma õpilastele võimalikult erinevaid õpikeskkondi ja viinud õpilasi traditsioonilisest klassiruumist välja looduskeskustesse, muuseumidesse ning muidugi looduse enda rüppe: parki, metsa, sohu.

Juba aastaid oleme aktiivselt osalenud Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA loodusõppeprogrammides, kus iga klass on saanud osaleda aasta jooksul ühes või mitmes õppeprogrammis. Lapsed on vaadelnud linde, püüdnud ja määranud putukaid nii õhust kui ka veest, osalenud põnevates orienteerumisprogrammides ning saanud ettekujutust metsa majandamisest ja puidu hindamisest. Üheksanda klassi õpilased on hankinud ellujäämiseks vajalikke oskusi programmis „Päev looduses“, kus õpitakse vett koguma ja puhastama, lõket tegema, varikatust ehitama ja paljusid teisi elulisi tarkusi. Sügiseti, talviti ja kevaditi on vaadeldud aastaajalisi muutusi looduses, uuritud loomade tegevusjälgi. Algklassiõpilased on õppinud matemaatikat looduse rüpes, vaadelnud ümbritsevat läbi metskitse, mesilase, ronga või teo silmade.

Novembris ootab meie 7. ja 8. klassi õpilasi ees uudne „Vidinaprogramm“, mis seob tervikuks noori köitvad tehnoloogilised vidinad ja looduse. VVV SA õppeprogrammid on olnud alati huvitavad, õpetlikud ning väga heaks täienduseks koolis õpitule.

Teist aastat korraldab VVV SA laste loodusakadeemiat, kus saavad osaleda VVV SA tegevust toetavate valdade õpilased, sh ka Palupera valla õpilased. Oktoobrist aprillini ühel päeval igas kuus toimub noorte „akadeemikute“ koolitus, kus nii toas (Vapramäe loodusmajas) kui ka õues õpitakse süvendatult tundma ümbritsevat ning mängitakse lõbusaid ja arendavaid mänge. Eelmisel aastal lõpetasid loodusakadeemia kuus meie kooli 4. ja 5. klassi õpilast, sel aastal jätkub õpe viiel õpilasel.

Oleme tänulikud Keskkonnaameti piirkondliku keskkonnahariduse spetsialistile Margit Turbile, kes on kaasa aidanud meie õpilaste keskkonnahariduse taseme tõusule. Margit on käinud koolis tutvustamas keskkonna- ja looduskaitsega seonduvat ning viinud läbi õppeprogramme „Noor dendroloog“, „Loomade elu talvel“ jne.

Septembris said meie 5. ja 6. klassi õpilased osaleda Keskkonnaameti ja MTÜ Lilli loodusmaja projektis „Otepää looduspark“ ning 8. klassi õpilased külastasid Karula rahvusparki ning omandasid teadmisi pinnavormide tekkest. Kõik need programmid on olnud tasuta.

Väga informatiivsed ja silmaringi avardavad on olnud TÜ Geoloogiamuuseumi projektid õpilastele ja õpetajatele, mille raames oleme käinud huviliste õpilastega avastamas Eesti suuremaid rändrahne ja meteoriidikraatreid, imetlenud tuntumaid jugasid ja Tuhala nõia-kaevu, uurinud geoloogilist ehitust Pakril, Narvas ja Udrial, kogunud ja määranud kivimeid ning kivistiisi, vaadelnud lubjakivi kaevandamist Vao karjääris, hankinud kooli jaoks klaasiliiwa Tabina karjäärist, arutlenud fosforiidi kaevandamise üle Ülgase fosforiidikae-vanduses ning seigelnud Pääsküla blindaažides. Meid juhendasid erudeeritud TÜ geoloogiamuuseumi spetsialistid Mare Isakar, Maris Rattas ja Ivo Paalits.

Käesolev õppeaasta on Palupera koolis „soo-aasta“. Meie loodus-huviline direktor Svetlana Variku kirjutas projekti „Palupera Põhi-

kooli õpilased rabateadlasteks“. Projekt osutus KIK-i poolt finantseerituks ja nüüd jagub meil põnevaid tegevusi igasse kuusse.

Septembris käisid kõik õpilased Põlvamaal Valgesoo rabas ning tutvusid raba elukeskkonnaga: pinnase ja vee omadustega, taime-de iseärasustega, loomade eluvõimalustega soos ning said ettekujutuse raba tekkest. Kõik klasse-sid jäädvustasid nähtu pildile ning kogusid lisaks ka muid materjale, et koostada esitus, mida tutvustada kaasõpilastele. 9. klassi õpilased koostasid koolile herbaariumi raba-taimedest. Ees ootavad veel kolm rabaretke, sh talvine räätsamatk ning kevadine retk Sangla sooses, kus tutvutakse turba tootmisega.

Kasutame ka võimalust õppida meie kaunis pargis ja tiigi ääres.

Koolis tegutseb loodussõprade ring, kus teeme põnevaid katseid, uurime elu mikroskoobis ja enda ümber, mängime arendavaid mänge ning lahendame aju treenivaid ülesandeid.

Palupera Põhikoolis saab õpilane omandada mitmekülgse ja hea loodushariduse.

Loodusainete õpetaja
TIIU ROHTLA

Meie kooli vilistlaste mälestused

Igal Palupera koolis käinud õpilasel on omad mälestused: mõnel paremad, mõnel halvemad, mõnel eredamad, mõnel tühimad. Õnneks on inimesele omane võime halvad asjad unustada ja head võimendada. Seda tõestavad nelja vilistlase mälestused.

1.Meenutage oma kooliaega (kuipalju oli õpilasi, kes ja millised olid Teie (lemmik)õpetajad, mis on eriti hästi meelde jäänud, kuidas õppimine läks, kuidas erines praegusest koolist jne).

2.Kas ja kuidas olete kooliga seotud praegu?

3.Mida arvate kooli tulevikust?

Mai Treial, Jõgeva linnavolikogu aseesimees, Riigikogu liige 1995-2011, (õppinud Palupera koolis 1959-1967).

1.Minu koolitee algas 1959. aasta sügisel, siis oli koolis seitse klassi, 1967. aastal lõpetasin juba kaheksa-klassilise põhikooli. Kooli minnes olid isa abiga paari-kolme kuuga tähed selged ja lühemad sõnadki said kokku veeritud. Kõike seda lühikese ajaga oli üsna raske, mäletan veel praegugi. Oli olnud raske ja kurb kevad, märtsikuus suri mu ema ja küllap oli vaja aega, et kaotusest toibuda – meil isaga mõlemal.

Mäletan, et koolis alustasime varsti kirjatähtede kirjutamisega. Sel ajal pastapliiatseid ei olnud. Olid sulepea, viisnurgaga suled ja tint. Sulel oli otsas lõhik ja kui sulele kõvemi-ni vajutada, läks lõhikuga kiri väga laiaks, kerged olid tekkima ka tindiplekid. Pidi olema väga hoolikas, et kiri saaks korralik, vihik jääks plekideta ja ka käed tindist puhtaks.

Kirjatähtede õppimisega seoses üks seik. Siin sain oma esimese kõveriku. Neid on olnud minu kooliteel vaid ühe käe sõrmedel üles lugeda, aga see jäi kogu eluks meelde. Olime just jõudnud väikese „ell“ täheni. Pidime kirjutama-harjutama neid ühe vihikulehekülje jagu. Esimesed read olid ilusad, aga mida rida edasi, seda rohkem hakkasid l-tähed sarnanema suuskadega o-ga. Aga kui õpetaja käest vihikud tagasi saime, oli all lehenurgas punane „2“. No oli vast lugu! Neid l-tähtesid tuli veel ja veel kirjutada ja veelgi enam – nad on jäänud mulle meelde oma ilutäiuses kogu eluks.

Õppimine mulle raskusi ei valmistanud ja hinnetega oli hästi – enamus „neljad“, „viied“, vähe „kolmesid“ ka. Eriti meeldisid mulle kirjandus, joonistamine ja bioloogia.

Meie väikeses armsas koolimajas kees huvitav ja tõsine töö, koolis käisime siis 6 päeva nädalas. Tundub, et kõik lapsed kas laulsid, osalesid näitemängus, lugesid luuletusi, tantsisid või tegid akrobaatikat. Igal aastal valmistuti vähemalt kaheks suuremaks peoks: nääri- ja kevadpeoks. Need olid oodatud sündmused kõigile. Saal oli alati rahvast täis.

Juba pensionil õpetaja Leida Miks, kes vahetevahel asendusõpetajaks, oli näitemängude hing. Õpetaja Miks oskas kõike nii seada, et tegelaskujud hakkasid tema käe all lausa elama. Ta oli väga range õpetaja, äärmiselt õiglane ja väga armastatud inimene.

Esimese klassi kevadpeoks õpiti selgeks „Põial-Liisi“. Mina pidin olema maipõrnikas, selline pisut ponsakas. Eks ma ise ka olin na pehmeke. Oi kuidas ma seda tegelaskuju ei sallinud!

Õpetaja Mai Kleimani juhendamisel õppisime koorilaulu ja orkestris mandoliini. Kooriga olime päris edukad, pääsesime rajooni koolide

ülevaatuselt edasi koolinoorte laulupeole. Hoopis valulisem oli sõna otseses mõttes mandoliini mängida, näpud olid algul pärast proovi hellad, isegi villid sõrmeotstes.

Edu saatis meid mitmete näitemängudega. 5.-6. klassis õppisime selgeks „Kapsapea“ ja esinesime ka väljaspool kooli. Mängisin peretü-tart, kellel olid pikad kuldsed patsid. Mulle meeldisid pikad juuksed, olgugi et endal neid päriselt pole olnud. 7. klassi kevadel, „Kakuke-se“ loos tuli seevastu täita pere-ema rolli, päris palju teksti selgeks õppida. Rajooni koolide festivalil saime esikoha. Parimad trupid kutsuti Tallinna, mängisime draamateatri laval. Meil läks väga hästi, tunnista-ti laureaateideks. See oli tõeliselt suur edu ja tunnustus.

Õpetajate Hilja ja Harri Tederi kooli tulekuga muutus väga palju sporditöös: huvitavad võistlused suusatamises, orienteerumises, palli-lahingud ja muugi – mängiti malet ja kabet, toimusid ikka päris tõsised omavahelised mõõduvõtmised. Minu jaoks lisandusid kergejõustikutreeningud, rohkem sobisid kuul, ketas ja oda. Ka malemäng on olnud väga nauditav, alustasin 4. klassis, esime-seks ja ainsaks treeneriks males oli isa. Kaotada mulle ei meeldinud, seda enam oli rõõmu, kui isast jagu sain. Ta oli minu arvates päris hea mängija. Harjutamine andis tunnustuse – 1967. aasta kevadel Puurmanis majanditevahelistel võistlustel mängi-sin naistelaual välja III järgu.

Oh kooliaeg, oh kooliaeg ... oli ilus aeg. Tagantjärele mõtlen tänuga õpetajatele: eriti meie armsad esime-sed õpetajad Helgi Kiis, Elga Juus, Liivia Suu – kellelt olen pärinud huvi iluaian-duse ja maatöö vastu, meie unustamatu klassijuhataja Hilja Teder ja Harri Teder, Leida Miks, Mai Klei-man, Ene Sirol. Nende entusiasm ja armastus oma töö ja meie – laste – vastu on andnud eluteele kaasa palju teadmisi, oskust mõista elu ja inimesi.

2.Püüan kogu aeg ikka kooli tegemiste ja toimetamistega kursis olla. Tõsi, viimastel aegadel on side enam inter-netipõhine, käin aeg-ajalt ikka kodu-lehel. Rõõmustan rõõmude ja edu üle. Koolil lähebki hästi! Hoian põialt!

Õnneks olen saanud varasematel aastatel koolile rohkem toeks olla, ka majanduslikke muresid leevendada.

3.Jätku, ikka jätku... Mõistagi on kool elanud üle mitmeid muutusi. Õppijate arv, keda läbi aegade on olnud kolmekümnest saja kuuekü-mneni, viimastel aastatel aga alla saja, on toonud kooli kohale murepilvi – on sellel koolil ikka jätku? Ent ega siis õppurite arv üksi jätkusuutlik-kust näita, ikka sisu on see, mis tooni annab. Just seda ongi sellel armsal koolil ja tema tegusal kollektiivil eesotsas direktriss Svetlana Variku-ga jätkunud. Kool on jätkusuulik – selline sõnum jäi kõlama kooli viima-selt suurelt juubeliaktuselt.

Tegutsetakse tasa ja targu, edasi-püüdlilikult. Kohaliku võimu ja kooli ning vallarahva üksteisemõistmine ja koostöö on selleks võtmeks. Kooliju-hid ja õpetajaskond oma ennastsalga-va töö ja armastusega on liitnud aegu ja inimesi, vorminud koolist tarku-setempli, külakogukonna sotsiaalse ja kultuurilise sõlmpunkti. Õpilaste-le on pakutud parimat – huvitavaid kohtumisi Eestimaa ja rahvusva-heliste projektide raames eri maade koolinoortega. Sihikindlus ja töökus on viinud meie kooli noori suurtele laulupidudele, edukalt osalema aine-olümpiaadidel ja sportlikus jõukat-

sumises, kust tuuakse koju auhin-du. Hoiame seda ja meie väikest maakooli – seda kõike meie endi ja meie laste ning lastelaste pärast.

Kalev Lõhmus, Nõuni Maakultuu-rimaja arendusjuht, MTÜ P-RÜHM juhatusel liige (õppinud Palupera koolis 1971-1979).

1.Täpselt ei mäleta, kuid mulle on tundunud, et koolis on ikka õppinud 75+- siia-sinna. Õpetajad tunduvad praegu vaadates kõik toredad olevat. Kuid siiski on meelde jäänud esime-ne õpetaja algklassidest Helga Juus. Ta oli nii tark ja hea. Siis muidu-gi klassijuhataja 5.-8. klassini, Ove Karu. Ta proovis poistest mehi kasvatada. Opetas viisakusreegleid, kuidas käituda vastassooga. Opetas ka lipsusõlme. Ove taipas, et ega me eriti pioneerikaelarätti tahtnud kanda. Tema andis valida, kas kaela-rätt või lips, aga mitte paljas kael. Teen siiani lipsusõlme tema õpetus-te järgi. Järgmisena on meele keha-lise kasvatusel õpetaja Leo Tulev, kes oskas oma muheda olekuga ja suure fanatismiga meisse spordipisi-kut süstida. Näiteks sai ta kohe aru, et meile meeldib jalgpalli mängida. See aga tähendas, et ta andis ülesan-de ning lisan, et kui ruttu ära teete, saab palli mängida. Ja me tegimegi. Tema tegi palju selleks, et Palupe-rast on sirgunud edukaid talisport-lasi, näiteks Johannes Toim (Bogda-nov). Veel on kindlasti hea mälestu-se jättnud õpetaja Liivia Suu. Tema oskas samuti oma muhedal moel ja eluliste näidete varal õpetada nii keemiat, bioloogiat kui ka geograa-fiat. Ta sai kohe aru, kas mingi vastus ei tulnud meelde või oli lihtsalt õppimata. Samuti oli tema ajal ka kooliaed väga eeskujulikult korras.

2.Kuna olen elama jäänud kodukoha-ta, siis hoian ikka kooli tegemistel silma peal ja aitan ka jõudumööda.

3.Minu arvates on Palupera kool väga elujõuline, olles oma tegemis-tega pidevalt pildil. Võetakse osa olümpiaadidest ja konkurssidest. Jalgpallurid käivad turniiridel. Palu-pera kooli teatakse. Kõige suure-mat rõõmu tegi, kui ühe tuttava laps, minnes Nõo Gümnaasiumi, oli üks vähestest, kes uhkusega teatas, et on Paluperast. Teised ütlesid ainult maakonna nime.

See, et koolist saab haridust, on vana tõde. Kuid kui koolist saab veel juurde haritust ja laia silmaringi ning aktiivset eluhoiakut, siis see on suur väärtus. Ma väga tahan, et praegu-se direktori Svetlana Variku juhti-misel ning tema suurepärase mees-konna toel Palupera kool kestaks veel pikka aega. Selleks aga on vaja ka kogukonna tuge. Siin on koht meil kõigil, kohalikel elanikel ja ka vilist-lastel küsida, kas oleme aidanud või saaksime kooli aidata.

Anneli Siimussaar (Allev), Võhma linnapea, (õppinud Palupera koolis 1978-1987).

1.Palupera 8-klassiline kool oli minu kool. Sel ajal võis koolis õppida ligi 100 õpilast. Alustasin õppimist 1978. aastal eelkoolist, kooli lõpetasin 1987. Meie klassis oli 5 tüdrukut ja 6 poissi. Klassijuhatajateks oli alg-klassides õpetaja Elga Juus ja alates neljandast klassist saksa keele õpeta-ja Salme Puna. Kooli direktoriks Ove Karu, keda kõik koolis kartsid. Kui direktor ühes koolimaja otsas häält

tegi, siis teises kõik värisesid. Direk-tori kabinetit ei tahtnud mitte keegi sattuda, sest seal käidi ainult siis, kui oli probleeme.

Õpetajatest on eriti värvikalt meelde jäänud Nikolai Repän, kes andis joonistamist ja eesti keelt. Vot sellest ainstest mäletan ainult suure ja väikse algustähe õppimist.

Huvitav õpetaja oli kehalise õpeta-ja Leo Tulev, kes rääkis meile alati teoreetiliselt, kuidas tuleb kaugust hüpata või tõket joosta. Praktiline tegevus tuli meie poolt.

Väga toredad ja laste poolt tunnus-tatud õpetajad oli Liivi Suu ja Hilja Teder. Kuna matemaatikas olen ma alati olnud nõrgim lüli, siis olin õpeta-ja Tedre juures nii tundide ajal kui ka peale seda. Tänu temale said mul tehtud nii põhikooli lõpuksam kui ka Tartu Pedagoogilise Kooli matemaat-ika eksam. Põhikooli eksami eest pean suure tänu ütleva ka klassivend Vahur Kiislerile, kes lubas oma töö pealt õigeid vastuseid piiluda. Miskit-moodi oli see võimalik.

Veel meenub kooliajast ÜKT-tunnid. Meil oli päeviku taga ÜKT leht, kuhu kirjutati, mitu tundi on tehtud. Mida sa tegid ja kunas, see oli kokkuleppel õpetajatega. Lisaks oli vee ja puude tassimine suurel vahetunnil – tänapäeval oleks see seadusega rangelt keelatud. Kooli-aias päevade tegemine – igal suvel 3 päeva tööd kooliaias. Kevadine lehtede riisumine – igal klassil oli oma maa-ala pargis, mis pidi kind-laks kuupäevaks olema korras. Nii me siis käsime õhtuti kogu klassiga riisumas ja lehti vedamas. Premeeri-sime ennast pärast tööd sefiiritor-di-ga. Kurb, et tänapäeva koolis ei ole töö tegemine enam kohustuslik.

Ja ekskursioonid, kus me klassiju-hatajaga käisime, olid väga lahedad. Eriti on meelde jäänud ekskursioon Riiga. Mäletan, et käisime seal oreli-kontserdil ja magasime kogu kontser-di maha, ärkasime plaksutamise ajal.

Põnev koht oli internaat. Meie, kes me seal ei olnud, tahtsime nii väga internaatit jääda. Mõned korrad see mul õnnestuski. Vaba aeg oli sisus-tatud tegevusega õues, ei olnud arvut-eid, televiisorit vaadati vaid siis, kui mõne riigiisa matus oli või olümpia-mängud. Üks kord nädalas oli koolis kino ja kõik ootasid seda väga.

Olin aktiivne õpilane, male-vanõukogu esimees ja erinevate tege-vuste organisaator ning alati igal pool. Juhul kui klassiga oli mingeid probleeme, siis arvati ka, et ju Allev Anneli oli jälle algataja. Pioneeriks astusin hiljem kui teised. Komsomo-lik ei lubanud ema mul astuda.

2.Hetkel kooliga seotud ei ole, kuna elan Kesk-Eestis. Aga kui kutsutak-

se, olen alati nõus kooli külastama. Kooli kokkutulekutel püüan alati osaleda ja nõus ka aitama, kui vaja.

3.Kool peab kindlasti Paluperas säili-ma, kuna ta on seal olnud sajandeid. Pisike mõisakool on väga oluline kogukonna keskus ja seal on lastel väga turvaline ja kodune.

Kadi Valder (Voolaid), artistide manager, (õppinud Palupera koolis 1992-2001).

1.Minu kooliajal oli õpilasi 80 ringis. Kool oli siis teistsugune, riidehoid sööklaga samal korrusel ja sinna pääses maja tagant. Arvutiklassi ja selle ees asuvasse klassi viis pikk ja kitsas trepp (mida enam ei ole) ning õpetajate tuba oli saali vastas. Mäletan veel eredalt riidehoiu võrku ja Olja lauakest seal ees. Minu ajal oli veel olemas kooliaed ja igal suvel käisime seal aiatöid tege-mas. Peamiselt rohisime ja näiteks harvendasime porgandeid.

Ma ei taha öelda, et mul oli lemmikõpetajaid, kuid on, keda väga hea meelega meenutan. Minu alg-klasside klassijuhataja Helgi Kiis oli suurepärase õpetaja. Mul on siiani meeles, mis hääli mingi lind teeb ja tunnen puid-pöösaid nende lehtede järgi. Nimelt viis ta meid tihti metsa, et just neid asju õpetada. Ta tegi perfektselt järgi lindude hääli. Väga soojalt meenutan ka Hilja Tederit. Ta ei olnud mu aineõpetaja, kuid suutis mulle selgeks teha, et ma ei ole mate-maatikas rumal, vaid asi on õpeta-jas. Tänu temale tegin matemaatika eksami neljale. Ja muidugi Tiitu Rohltla – ainult head mälestu-sed. Ning oma meeletu huvi Kreeka-Rooma müto-loogia vastu võlgnen Helju Karule. Kindlasti meenutan Maire Lembergi – õiglane ja äärmiselt soe inimene.

2.Viimasel neljal aastal olen kooliga vaid niimoodi seotud, et neil korda-del, mil Paluperast mööda sõidan, teen alati tiiru ümber kooli. Mulle meeldib jälgida, kuidas kooli ümbrus muutub (sest sisse ju ei näe). Ülikoo-li ajal käisin koolis ka praktikal. Ja Facebooki lõin Palupera Põhikoo-li lehe, mis küll hetkel on toimetamas vaikselt, kuid loodetavasti leiab veelgi rohkem vilistlasi ja muudmoodi kooli-ga seotud inimesi tee selle leheni.

3.Ma väga loodan, et Palupera Põhi-kool ei muutu, et ta jääbki pisikeseks ja armsaks maakooliks. Jääb selli-seks, nagu mina ja minu põlvkond seda mäletab. Kus kooli koristaja on sama suur sõber kui su pinginaaber ja kus söögitädi (minu ajal oli selleks Meeta) teab täpselt, mis sulle mait-seb ja mis mitte.

Intervjuu Palupera Põhikooli direktriiss Svetlana Varikuga

Mitu aastat olete töötanud Palupera kooli direktorina?

Palupera koolis töötan kaheksandat aastat. Siia tulin tööle sooviga töötada väikeses maakoolis.

Kas olete ka enne olnud direktor?

Minu esimene ametikoht oli pärast kooli lõpetamist Tartu rajooni Pioneeride Maja direktor. Praegusel ajal võiks võrdustada seda asutust huvimajaga.

Mis teeb Teid õnnelikuks?

Tavaliselt küsitakse kas olete õnnelik? Teie küsimusest, lapsed, selgub, et näete mind õnnelikuna. Olen väga rõõmus selle üle. Ju ma siis olen õnnelik inimene!

Õnnelikuks teeb püsiväärtuste austamine: vanemad, perekond, teiste inimeste austamine, ausus.

Mis on Teie hobiaid?

Mul juba väga noorelt olnud võimalus reisides tutvuda erinevate maade ja rahvastega. Seega on kogunenud päris tore elamuste, seikade ja naljade kogu + suveniirid. Mulle meeldib väga lugeda.

Kui suur või väike on Palupera põhikool?

Vastaksin luuletaja sõnadega:
*Ühes koolis tuhat pead
mõnes alla saja,
hoolt ja hellust aga vajab
iga laps ja tema õpetaja.*

Kui rääkida arvude keeles, siis 2014 /2015 õppeaastal õpib koolis 78 õpilast ja 29 töötajat.

Mis on koolitöös kõige raskem?

Minu jaoks on kõige kurvem töötada õpilastega, kellel puudub kodu tugi. Laps vajab kasvamisel eriti kodusoojust ja

hellust. Teiste koolimuredega peab hakkama saama, selleks kohustab pedagoogi diplom.

Millised õpilased ja õpetajad Teile meeldivad?

Õpilased olgu uudishimulikud ja õpetajate silmad säragu iga ilmaga!

Kuidas kujutate ette Palupera põhikooli tulevikku?

Palupera kool on jätkuvalt kodune hubane kool, kus on kõrvuti kaasaegne internetimaailm ja sajanditevanune eesti külakooli hing. Tegutseb mõisakoolina, kus tegeldakse õppimise kõrval teaduse propageerimise ja tervise edendamisega. Ja õpilasi ikka natuke alla saja.

Täna küsimuste eest!

Teie direktor Svetlana Variku

Küsimused esitas 6. klass

Vaade mänguväljakule

Õpilaste mõtteid oma kooli kohta

Mulle meeldib meie kool, ta on kollane nagu meie klass.

Koolis on head toidud ja eriti head on magustoidud.

Hea on see, et kool on lähedal.

Koolis on palju häid sõpru.

Siin on hea õppida, sest klass on väike ja pole müra, on rahulik.

Hea söök, head õpetajad, head õpilased, ilus kuur, ilus miniareena.

Koolil on hea bussijuht.

Siin on ilus mõisapark ja mõis.

Kõigil õpetajatel on lahkust südames.

Park on kena, kõik on siin nii ilus.

Tore on kunstitunnis joonistada ja muusikatunnis laulda.

Palupera kool on küll väike, aga siin hoiavad kõik üksteist. See on nagu üks pere.

Klassis ei ole nii, et keegi tõugatakse eemale. Klass hoiab kokku.

Siin on mõnusad diivanid.

Meil on lahe mänguväljak.

Siin on väga toredad jõulupeod.

Koristajad teevad nii usinalt tööd, et siin särab iga koridor ja iga klass.

Koolimaja on soe, isegi kui väljas külm on.

Toredad on kooli poolt tehtud väljasõidud.

Mulle meeldib selle kooli kokkuhoidmistunne ja see, et siin aidatakse, kui on abi vaja.

Palupera kool on kodune ja hubane.

Mulle meeldib matemaatikatund. Mulle meeldivad kõik õpetajad. Mulle meeldivad koristajad ja kokad ja kes kütab. Ja mulle meeldib ka tädi Helju.

Intervjuud kooli töötajatega

Reet Allak

Küsis Triin Kutsar, 3. klass

Kellena Te meie koolis töötate? Õppealajuhatajana.

Milline Te õpetajana olete? Rahulik.

Mis Teid rõõmustab? Head lapsed õpivad koolis.

Millal Teile meeldib oma mõtteid kirja panna? Kohe peale tundi.

Mis oli koolis Teie lemmiktund? Ajalugu.

Mis olid Teie lemmikmängud lapsepõlves? Rahvastepall, keks, peitus.

Kuhu Te tahaksite reisida? Kuhugi soojale maale.

Kas Teile meeldib Eestis elada? Miks? Jah. Meil on neli aastaega.

Valdis Meos

Küsis Margo Raudsepp, 3. klass

Kellena Te meie koolis töötate? Matemaatika, keemia ja arvutiõpetuse õpetajana.

Milline Te õpetajana olete? Kui vaja, siis olen ka kuri õpetaja.

Mis Teid rõõmustab? Rõõmustab kui näen, et mu töö on tulemusi, et lastel läheb hästi.

Millega Teile meeldib oma mõtteid kirja panna? Pastaka või arvutiga.

Mis oli koolis Teie lemmiktund? Matemaatika ja keemia, ka füüsika. Meeldis ülesandeid lahendada ja nuputada, olüm-

piaadid.

Mis olid Teie lemmikmängud lapsepõlves? Kool, kabe, male, „Must notsu“.

Kuhu Te tahaksite reisida? Mõnda jalgpalliriiki: Hispaaniasse, Inglismaale.

Kas Teile meeldib Eestis elada? Miks? Jah. Inimesed on piisavalt rahuliku loomuga.

Heli Lõhmus

Küsis Aivengo Kozlovskis, 3. klass

Kellena Te meie koolis töötate? Raamatukoguhoidja ja pika-päevaõpetajana.

Milline Te õpetajana olete? Ilus, tark.

Mis Teid rõõmustab? Kui lastel on õpitud.

Millega Teile meeldib oma mõtteid kirja panna? Pliiatsi-ga paberile.

Mis oli koolis Teie lemmiktund? Matemaatika ja keemia. Mulle meeldis arvutada ja võrrandeid lahendada.

Mis olid Teie lemmikmängud lapsepõlves? Kooli ja kodu mängida, „Reis ümber maailma“.

Kuhu Te tahaksite reisida? Itaaliasse, Austraaliasse.

Kas Teile meeldib Eestis elada? Miks? Jah. Siin on minu vanemad ja kodu.

Leelo Reha

Küsis Tarmo Põldsalu, 3. klass

Kellena Te meie koolis töötate?

te? Kokana.

Kuidas Teil läheb? Mul läheb hästi.

Mis Teid rõõmustab? Mind rõõmustab see, kui lapsed söövad kõike.

Mis oli koolis Teie lemmiktund? Minu lemmiktund oli laulmine, sest see tuli kõige paremini välja.

Mis olid Teie lemmikmängud lapsepõlves? Kull, keks, rahvastepall.

Kuhu Te tahaksite reisida? Pariisi.

Kas Teile meeldib Eestis elada? Miks? Jah. Sest Eesti on väike mõnus riik ja siin on turvaline, kuna ei ole looduskatastroofe.

Maire Voolaid

Küsis Hendrik Uemaa, 3. klass

Kellena Te meie koolis töötate? Koristajana.

Kuidas Teil läheb? Hästi.

Mis Teid rõõmustab? Mind rõõmustab kõik.

Mis oli koolis Teie lemmiktund? Minu lemmiktund oli vahetund, sest siis ei pidanud õppima.

Mis olid Teie lemmikmängud lapsepõlves? Kastikeks.

Kuhu Te tahaksite reisida? Austraaliasse.

Kas Teile meeldib Eestis elada? Miks? Jah. Eesti on ilus riik.

Õpilasesinduse tööst

Õpilasesindus organiseerib peamiselt õpilastele mõeldud koolisisesid üritusi, et muuta nende elu värvikirevamaks ja tuua vaheldust halli koolipäeva. Minu-aegsetest Palupera kooli üritustest meenuvad värvipäev, pahupidipäev, tobedate rekordite päev.

Õpilasesindusse kuulub enamasti igast klassist alates neljandast vähemalt kaks liiget, liikmed valivad enda hulgast juhatare, kuhu kuuluvad president, asepresident ja sekretär.

President esindab õpilasi kooli hoolekogus ja õppenõukogus, ühtlasi on tema ülesanne juhtida õpilasesinduse tööd ja jälgida, et korraldatud üritused laabuksid.

Sekretär protokollib igat kokkusaamist. Vajadusel kirjutab sekretär meediaväljaannetesse artikleid. Liikmed mõtleavad välja, mida võiks õpilasesindusega teha, mida vahvat õpilastele pakkuda ning tihti viivad ise läbi õpilastele mõeldud üritusi või määravad selle ülesandeks mõnele klassile.

ARTUR LÕHMUS,
Palupera põhikooli õpilasesinduse president 2011-2013

Sügis pillutab värvilaike. Autor Cristo Teder, 5. klass.

Pukas esietendus muusikal

1. novembril kogunesid kümned inimesed Puka rahvamajja, et osa saada muusikali „Viimane Puka pritsimees ehk Taskudtäis” esietendusest.

Tegemist on Puka valla segakoori U-Tuur ja Puka meesansambli ühisprojektiga, mille kaudu soovime rohkem esiplaanile tuua koduko- ha ajalugu, kodanikualgatust, vabatahtlikkust, sõprust, armastust ja koostööd.

Lavastus kulgeb kahes ajas – ühelt poolt 1930. aastate Puka tuletõrjeseltsi tegevus ning teiselt poolt tänapäeva maaelu ja külade olukord. Ka muusikali loomise protsess ise on lavastuse ühe osana sees. Loodame, et muusikali lauludest jääb kõlama sõnum, et sõprus, nutikus, ettevõtlikkus ning ühistegevus on see, mis päästab maailma (või vähemalt Eesti maaelu).

Muusikali libreto autor ja lavastaja on Esta Hainsalu, muusika kirjutasid Sille Lõõndre ja Evald Raidma, kunstnikutöö tegi Esti Kittus, liikumise seadis Eha Päiviste. Heli ja lavaefektide eest hoolitseb etendustel Silver Laks.

Muusikali lavalettoomist toetasid: Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp, Valgamaa partnerluskogu, Leader Eesti, Puka vald, AS Bacula ja siseministeerium kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest.

Oleme väga tänulikud kõigile oma abilistele (teid on tõesti palju!), poolehoidjatele, pereliikmetele ja üldse kõigile neile, kes meisse uskusid, moraalselt toetasid ning julgustasid muusikali idee teoks teha.

Edaspidi liigub muusikal mööda maakonda

ning kaugemalegi. Järgmised etendused toimuvad 15. novembril Puka ning 22. novembril Aakre rahvamajas, algusega kell 19. Enne uut aastat ter-

vitame oma etendusega veel Konguta ning Tsiguliina rahvast.

Segakoor U-Tuur

PLANEERINGUD

Musina ja Ala Musina kinnistute detailplaneeringu avalik väljapanek on 17. novembrist 2014 kuni 1. detsembrini 2014 Puka vallamajas ja Puka raamatukogus.

Avalik arutelu 2. detsembril 2014 kell 15.00 Puka vallamajas.

Detailplaneeringu koostamise aluseks oli Puka Vallavolikogu 20. novembri 2013.a otsus nr 52 „Kibera külas Musina ja Ala Musina maaüksuse (katastritunnus 60802:003:1711, 60802:003:1712) detailplaneeringu algatamine ja lähteseisukohtade kinnitamine”.

Musina kinnistu pindala on 83343 m² ja Ala Musina kinnistu pindala on 47,12 ha. Katastriüksuste olemasoleva maa kasutamise sihtotstarve on maatulundusmaa. Detailplaneeringu eesmärgiks on anda ehitusõigus Ala Musina kinnistule vabaloomapidamislauda ehitamiseks ning Musina kinnistule puhkemajade ehitamiseks ning sportimisväljaku, tiigi, seikluspargi rajamiseks.

Puka aleviku Tööstuse tn 15 detailplaneeringu avalik väljapanek on 17. novembrist 2014 kuni 1. detsembrini 2014 Puka vallamajas.

Avalik arutelu 2. detsembril 2014 kell 10.00 Puka vallamajas.

Detailplaneeringu koostamise aluseks on Puka Vallavolikogu 07. märtsi 2013 otsus nr 10 „Detailplaneeringu algatamine ja lähteseisukohtade kinnitamine”.

Planeeringuala asub Puka alevikus Tööstuse tänava ääres, piirneb Ebumäe tn 2 (60803:001:0740), Ebumäe tn 4 (60803:001:1370), Ritsametsa (60803:001:2050), Tööstuseln 9 (60803:001:1960), Tööstuse tn 11 (60803:001:2150), Tööstuse tn 13 (reformimata maa) Puka alevikus ning Ebumäe (60803:001:0025) ja Tööstuse tn 8 (60803:001:1640) katastriüksustega Kibena külas. Puka aleviku ja Kibena küla piir kulgeb Tööstuse tänavat mööda.

Planeeringualal ei ole loodus- ega muinsuskaitselisi piiranguid, kuid ala kirdeossa jääv mets koos Ritsametsa katastriüksusega on määratud väärtusliku miljööga parkide ja muruväljakute maaks.

Planeeringuga nähakse ette hoonestusala puurkaevu pumpla ehitamiseks.

Planeeringuga on leitud lahendus kanalisatsiooni-, elektrivarustuse- ja sidevarustusega seotud küsimustele, tuleohutuse tagamiseks.

Detailplaneeringu algatamine

Algatati detailplaneering (Puka Vallavolikogu 30. oktoobri 2014 otsus nr 9), mis hõlmab Puka vallas Pedaste külas asuvat **Semperi** (katastritunnus 60801:002:0002) kinnistut.

Detailplaneeringu koostamise algatamise ettepaneku on teinud Semperi kinnistu omanik eesmärgiga määrata Semperi maaüksusel ehitusõigus kalakasvatustihkide (kalakasvatusehitist) ehitamiseks. Tiikide arv täpsustatakse planeerimismenetluse käigus. Olemasolev Semperi kinnistu taluhoonestus renoveeritakse.

Planeeritav ala on suurusega 4,51 ha, maakasutuse sihtotstarve on maatulundusmaa.

Muusikal

“Viimane Puka pritsimees ehk Taskud ...täis”

Puka rahvamajas

15. novembril kell 19.00

Pilet 3 eurot.

Muusikal

“Viimane Puka pritsimees ehk Taskudtäis”

Aakre rahvamajas

22. novembril kell 19.00

Pilet 3 eurot.

MTÜ Aakre külaselts kutsub:

22. novembril kell 11

Aakre küla kadripäev

- laat
- kadrikostüümide võistlus
- töötoad
- kohvik
- loterii

Oodatud on kõik kauplejad!

Lisainfo: tel. 5119856

Puka Keskkooli jõusaal

on avatud

E, K, R kell 18.00-19.30.

Kohtumiseni!

AMETLIK INFO

Puka Vallavolikogus

30. oktoobril 2014

- Algatati **Semperi kinnistu** detailplaneering ja kinnitati lähteseisukohad.
- Võeti vastu **Musina ja Ala Musina kinnistute** detailplaneeringud.
- Võeti vastu **Tööstuse tänava puurkaevu rajamise** detailplaneering.
- Kinnitati **Puka valla eelarvestrateegia** aastateks 2013-2018.
- Kooskõlastati **RMK-le** kuuluvad teed ja nende koosseisus olevad erateed teede riiklikus registris registreerimiseks.
- Kavas on ehitada kergliiklustee, mille eesmärgiks on suurendada Puka valla elanike ja külastajate liiklusohutuse taset, lisaväärtusena avardada võimalusi vaba aja tervislikuks veetmiseks. Kavandatud kergliiklustee ühendab Puka asula keskuse olulisi objekte (kool, noortekeskus, kultuurimaja, raamatukogu, vallamaja, spordisaal, velskripunkt, kauplused, laululava ja raudteejaam) asula keskusest 2 km kaugusel Tartu-Valga maanteele väljapääsul asuva olulise liiklussõlme, Pukamõisa teeristiga. Volikogu nõustus kergliiklustee rajamise omaosaluse finantseerimisega.

Puka Vallavalitsuses

- Hankele „**Puka aleviku Tööstuse tänava piirkonna vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamiseks korraldava riigihanke läbiviija leidmine**“ laekus 9 pakkumust. Kõige soodsaimaks tunnistati OÜ **Nortverk**, kes hakkab läbi viima hanget Tööstuse tänava piirkonna vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamiseks tööde teostaja leidmiseks.
- Kinnitati **Puka Lasteaia** hoolekogu koosseis: **Jane Everst, Kertu Uibopuu, Milvi Rebane, Agnes Ilja, Marika Uibo** ja asendusliikmed **Heiko Ivask** ja **Eva Mekk**.
- Nõustuti Vaardi külas asuva **Tursti 3** jagamisega **Turstipõllu** 9,43 ha ja **Veskimetsa** 5,39 ha, sihtotstarvetega maatulundusmaad.
- Kutsuti tagasi **Puka Vesi OÜ** nõukogu liikmed **Kajar Tilga, Adu Kurg** ja **Rannus Prii** nende omal soovil.

XI Kuigatsi Sügisturniir vene kabes

toimub **8. novembril** algusega kell 11.00 Kuigatsi Külamajas.

Info ja registreerimine tel. 53412420

Puka rahvamajas

võimalus tantsida

Veiko Ratase juhendamisel.

Koguneme 12. novembril kell 20.00.

Puka rahvamajas

8. novembril

kell 16.00

KONTSERT

Ivo Linna ja

Antti Kammistega

Pääse eelmüügist 10 eurot,

kohapeal 12 eurot.

Puka rahvamajas

esmaspäeval, 10. novembril kell 15.00

kasutatud riiete müük.

Müüja Tartust

VALIME

SANGASTE VALLA
PARIMA MOOSI

6. detsembril, JÕULULAADAL, võivad kõik külalised maitsta konkursil osalevaid moose ja valida oma lemmiku.

Moos, mis saab kõige rohkem hääli, pärjatakse eelmainitud tiitliga.

Seoses sellega palun kõigil kohalikel moositegijatel, kellel natukenegi viitsimist, tuua enne laata korraldaja kätte oma moos, koos nimetuse ja tegija nimega.

Head emad, vanaemad ja muidu moosimeistrid – ootame väga teie osavõttu!!!

Info: Rait 5664855

Hea kandlemängu huviline!

Oled oodatud väikekandle tundi Sangaste seltsimajja kolmapäeviti kell 18.

Õpetaja Koidu Ahk,
telefon 5815 8553.

Lastevanemate üldkoosolek

11. novembril kell 18.00 toimub Keeni kooli lastevanemate üldkoosolek.
Teemaks on laste märkamise lähtudes Viljandi tragöödiast.
Arutelu läbiviijad on Valgamaa Rajaleidja keskuse psühholoogid. Vanematel võimalik kohtuda aineõpetajatega.

Ootame kõiki, sest teema on väga vajalik.

USS Security Eesti AS

**pakub hooajalist
(1.12.14 – 31.03.15) tööd
raudtee pöörmepuhastajatele
üle Eesti, sh Keeni ja Sangaste
raudteejaamas.**

Töö sisu on pöörmete jm. lumest puhastamine talveperioodil. Töö on vahetustega. Enne töö algust toimub koolitus ja ohutusala juhendamine, et omandada pöörmepuhastaja 2. taseme osakutse. Töötervishoiuarst peab kinnitama kandidaadi tervislikku seisundit. Töörüetetus ja töövahendid (sh ametiauto) on firma poolt. Kandideerimisel tuleb kasuks eelnev töökogemus raudteel ja B-kategooria juhiloa olemasolu.

CV saata talv@uss.ee.
Lisainfo telefonil 5309 5200.

Tulemas on järjekordsed valimised. Postikastid ja prügikastid täituvad/kattuvad varsti varsti ülestuunitud optimistlike nägudega ja paljulubavate edukulutustega juhuks, kui valitakse seesamune läiknagu.

Ligimesearmastuse hüppeline kasv ja hoolivuse tõusuline kaasnevad meil alati valimistega. Nii nagu ebolaviiruski, vajab ka poliitika nakatamiseks rahva kuuma verd. Valijate veri aetaksegi keema õhuliste lubamistega ja moosise trummipörinaga. Nakatunud kodanik annab värisevikäsi siis mandaadi parimale lubajale tema elu üle mitmeks aastaks otsutamiseks. Et siis peale valimispohmelli pahatihti oma otsust kiruda. Selline on see mede Eesti elu ja tema poliitika võluv valu.

Kui me ükskord õpiksime kõik ära selle õige terade sõkaldest eraldamise mooduse ning oskaksime teha vahet lubaja ja libalubaja vahel, siis peaks ehk ka vähem pettuma. Ehk siis kõik on ikkagi inimeste enda valikutes ja mõistmisvõimes kinni. Süüdistada pärast omaenese tehtud valikuid on sama, mis sihilikult omaenda kummikuisse kuuma vett kallata ja pärast kummikuvabrikut kiruda. Täoline arusaamine, et just Sinu hää määrab otsuseid, peab kohale jõudma kõigile. Tegelikult ju see nii ongi, kuigi seda justnagu ei usuta.

Kui teeme omi valikuid pelgalt selle järgi, et too on lahe trummar ja see on äge näitleja, siis ei saa ka kedagi hiljem ju süüdistada, kui poliitika näeb välja nagu seebiooper tühjade trummide pörinaga. Trummaril ja näitlejal on oma roll elus kanda ja kui nad on oma alal head, ei tähenda see neist veel automaatselt hääd riigimeest eeldada.

Oleme siin Kagu-Eestis üks kogukond oma huvide-, elude- ja muredega. Miks me peaksime hardunult lõmitama mujalt meile vaid valimis-aegadel pudrumägesid maalima tulevate poliit-gastrolööride ees?! Mida see meie elule siin juurde annab, kui iga 4 aasta tagant enamasti tuntud vanad näod meile oma uusi hambaid ja uusi lubadusi näitama tulevad?

Lõuna-Eesti peaks ülesse leidma täitsa omad

südamega eestkõnelejad ning neid ka üksmeelselt toetama. Jätkates vanamoodi ja lastes end pidevalt lõhestada ning petta, riskime oma elu hääbumise jätkumisega. Eesti väljaspool „kuldseid rõngaid“ vajab oma enda plaani ja otsusekindlaid selle eest võitlejaid. Ainult nii saab vastu seista suuresti Tallinnakesksele egoistlikule ja lühinägelikule poliitikale.

Ärgem siis laskem end helmeste eest ära osta, nagu kunagised lõunamere pärismaalased! Jätkugu meil tarkust aru saada, et selle käe taga, mis meile sada eurot juurde pakub, on alati ka teine käsi, mis teisel moel meilt siis 300 ära võtab. Elu on elu ning alati on siis asjalike asjade kõrval ka tühikargamist ja koomuskit. Ärgem laskem neil lihtsalt üle pea kasvada ja oma elus juhtrolli haarata.

Nüüd siis aga ka parishoolivusest ja ligimesest. Meil armastatakse heategusid teha tihtipeale kampaaniakorras. See on ilus ja soojendav, kui inimesed üksteist aitavad ja toetavad hädas.

Mõnikord tekib aga ka küsimärgike hää asja sisse. Kui ikka kogenud reisija kaugele väljamaale läheb ja omale paarikümne eurost reisikindlustust ei raatsi teha, siis tekib küsimus, et kui ei hooli iseendast, siis miks teised sust hoolima peaksid, kui õnnetus käes? Hoolivad tegelikult ikka ka siis, aga kuidagi teine maitse jääb abistajal suhu.

Kõigepealt peab ikka ka ise kõik tegema selleks, et võimalikke õnnetusi vältida või kergendada. Mitte et ma kaasa ei tunneks, aga selleks, et ma peaks taolisi kaasatundmisi võimalikult vähem tundma! Hooligem kõiksepealt ka iseendast, et saada hoolitud ja osata hoolida!

Olen alati imetlenud Eesti naise loomust ja elujõudu. Jamasid toovad enamasti koju ikka mehed (vabandust, kaassoolised, aga nii pahatihti vist on!:-)), neid klaarivad ja pere eest võitlevad aga enamasti naised. Üksinda lapsi kasvatavad ja sealjuures ühiskonna hoolimatusega võitlevad üksikemad murravad teed oma lastele

ja Eesti jätkusuutlikusele suhtumise kiuste. Nemad ja need lastega pered meil siin Lõunas, kes eluga nagu karuga rinda pistavad ja alla ei anna, nemad on meie tuleviku pant. Suhtumine ühiskonnas ja väärtushinnangud peavad siinkohal meie elus oluliselt muutuma. Nemad on väärt suurt kullatud kuju kõige kaunimas kohas Eestis.

Pelgalt pensionäri heroiseerimisest ei piisa, et ühiskond terveks saaks. Hea ja turvaline elu nii vaimses kui füüsilises mõttes algab meie endi peadest! Suhtumisest endasse algab suhtumine teistesse ja tervest suhtumisest algab terve Eesti.

Ehk siis väärika ja turvalise elukeskkonna poole, kus iga inime on teisele tõeline ligime!

Väarikat vastuastumist talvele ja valimisebolale!

KAIDO TAMBERG

TEAD KANGELASI?
“Eestimaa uhkus” ootab
sinult vihjeid!

Tänavu detsembrikuus jõuab TV3 ning EMT ja Elioni koostöös vaatajateni juba kümnes heategusgala “Eestimaa uhkus”. Taas on võimalus teada anda tublidest inimestest, keda kogu Eesti ees tänada.

TV3 ootab vihjeid heategijate kohta, keda aasta lõpus terve Eesti ees tänada ja tunnustada. Teada anda võib kõigist, kel on suur süda ja abivalmis meel ning kes on kangelasliku käitumise ja õilsate tegudega teistele eeskujuks.

Olgu nendeks siis väikesed või suured elupäästjad, nõrgemate kaitsjad, teisi innustavad külasädemed – kõik head inimesed, kes on teinud rohkem, kui neilt oodata oskaks.

6. detsembril kell 12:00 - 16:00

Sangaste seltsimajas

JÕULULAAT

Lisaks laadakaubale pakutakse meelelahutust - Kontsert kell 13:00

Esinevad: Sangaste-Puka-Tõlliste segakoor, Õru segakoor,

Karl Freimanis ja Regina Salumäe.

Valitakse parim kohalik moos.

Välja on pandud Sangaste lasteaia laste tööde näitus.

Tule ja naudi jõuluaja algust ning alusta juba kingituste otsimisega.

Info: Rait 56648555, raitelvet@gmail.com

Soojuse piirhinna
kehtestamine
Sangaste aleviku
kaugküttepiirkonnas
alates 01.12.2014

Vastavalt Konkurentsiameti 17.10.2014 otsusele nr 7.1-3/14-080 kehtestab OÜ Sanva Sangaste aleviku kaugküttepiirkonnas alates 01.12.2014 müüdava soojuse piirhinnaks **52,80 €/MWh**.

Hinnale lisandub käibemaksuseaduses sätestatud käibemaks 20%.

Info soojuse piirhindade kohta www.konkurent-siamet.ee/?id=18308, “Konkurentsiametiga kooskõlastatud soojuse piirhinnad lõpptarbijale”.

OÜ Sanva

Tartu Maratoni Kuubik
hakkab ühendama Tartu
Maratoni üritusi

Alates järgmisest aastast ühendab kõiki kuut Klubi Tartu Maraton üritust sari nimega Tartu Maratoni Kuubik. Nimi selgus avaliku konkursi tulemusel, kuhu laekus üle 550 pakkumise. Tartu Maratoni Kuubik hakkab asendama senist Tartu Neliküritust.

“Kuubiku kuus tahku iseloomustavad hästi meie kuut üritust,” rääkis Klubi Tartu Maraton juht Indrek Kelk.

Kokku laekus nimekonkursile 565 pakkumist. Nimekonkursi auhinnaks oli 300eurone preemi-
araha, mis läheb jagamisele kahe inimese vahel.

PEETER LIIK

Sangaste Valla Pensionäride

Ühendus „Härmalõng“

kutsub

kõiki valla eakaid

eakate jõulupeole

Sangaste Seltsimajas
pühapäeval, 7. detsembril
algusega kell 12.00.

Esineb Arvo Meltsas.

Pileti hind SVPÜ liikmetele

13 eurot, teistele 15 eurot.

Pileteid saab osta Väike Tuisult
Sangastes (tel. 56 56 64 52) ja Ilme
Lepikult Keenis (tel 76 71 335).

Palume registreeruda ja piletid
välja osta hiljemalt 24.11.2014. a.

**Sangaste vallast, Kurevere külast
leiti juba mõnda aega kodutuna
ringi hulkunud koer.**

22.10.14 toimetati koer Valga loomade varjupaika. Palume omanikul oma koerale järele tulla.

Varjupaikade MTÜ

Valga kodutute loomade varjupaik
Laatsi tn 11a, 68205 Valga
T-R 14.00-17.00
L 11.00-14.00
P-E suletud

valga.varjupaik.ee

KUULUTUSED

Müüa kuivi küttepuid, tel 513 1968.

Otepääl üürile anda k.küttega korter. 56686109.

Otsin üürikodu Otepääl, 3-e toalist korterit või suuremat lastesõbralikus kohas. 55 64 21 20.

Ohtlike puude raie & puude hooldustööd. 56 866 157

Ehitus-remonttööd. 5353 6160

Signalisatsiooni paigaldus, tel. 5135148

Müüa kuivad pakitud pliidipuud ja kütteklotsid. Vedu tasuta. 5056107

Kuiv kütteklots, puitbrikett, kaminapuu, 51978500

Metsakorraldamine, hindamine, nõustamine alates 1993. a. 5165071, aarne.suu@metsakorraldus.ee.

Soovin üürida 1-2 toalist mugavustega korterit või privaatsed tuba Otepääl. Tel. 555 44 287.

Soovin head lapsehoidjat 8a. poisile ja 10a. tüdrukule Otepääl. 5564 2120

Müüa küttepuid, tel 5399 8661.

Novembri pakkumised Otepää Prillipoes (Lipuväljak 7)

Mitmevaatelised prilliklaasid

2 klaasi ühe hinnaga!

Kõik tegevused ühe prilliga, et oleks mugav

OTEPÄÄ SÄÄSTUOPTIKA - Lipuväljak 7, Otepää (tel. 7333 258, gsm +372 56970602, otepaa@optiline.ee)

Registreeru silmakontrollile www.optiline.ee või tel 7333258
silmakontrolli päevad 6 ja 20 nov.

Otepää Teataja

Raudsepa Auto OÜ

pakub seoses töökoja laiendamisega

uusi teenuseid:

- kindlustusjuhtumite käsitus,
- auto kere poleerimine,
- esitulede poleerimine.

Endiselt teostame:

- rehvitöid,
- autode pleki- ja värvitöid,
- keevitus- ja remonditöid.

Asume Otepää külas.

Oleme avatud
E-R **9.00-17.00**
L **10.00-15.00** (eelneval kokkuleppel).

Tel. 5540 659 7663 795 5811 5194

MTÜ Karukäpp
käsitöö tubade
toimumise ajad

11. november
kell 18 Lipuväljak 13 III korrus

25. november
kell 18 Lipuväljak 13 III korrus

9. detsember
kell 18 Lipuväljak 13 III korrus

OÜ Ökopesa otsib
töödejuhatajat.

B-kat, inglise/soome keel, töötahe, algteadmised metsandusest/mehhaanikast, iseseisvus.

Info 55570798
triin@okopesa.ee.

ÜLDEHITUS –
REMONTTÖÖD

OMANIKU JÄRELVALVE

EhitusEST OÜ
506 7848

ehitusest@gmail.com

OSTAME METSA-
JA PÕLLUMAAD!

ants@metsatervenduse.ee
www.metsatervenduse.ee
Tel. 5091575
Ants Erik

*Kastates on peidus rõõmude ootust,
neist leiad oma õnne ja neis on lootust.*

Otepää Teataja toimetajat Arvo Saali
õnnitlevad juubeli puhul Otepää Teataja
kolleegium ~ Otepää, Puka, Palupera,
Sangaste vallad.

21. novembril algusega kell 19.00
toimub
Pilkuse Külamajas
lõbus simman.

Tantsuks mängib TOOMAS JALAJAS.
Silmailu toob Hellenurme tantsutrupp MARBELLA.

Võta kaasa hea tuju ja sõbrad.

Avatud KOHVIK.

Näksid, napsud, söögid, joogid.

Pilet 5 eurot.

Ohtlike puude raie
Puude hooldustööd

56 866 157 | info@nordicarb.ee
Üle 10 aasta kogemust!

Ootame
memmede tantsurühma

“Tantsurõõm”
uusi tantsijaid.

Küsi julgelt infot Hellelt,
telef. 5516418.

HELMİ PARKJA
19.02.1921-01.11.2014

ENDEL TERA
06.01.1938-02.11.2014

HINNO SARAPUU
22.05.2044-29.10.2014

*Need armsad,
kellest äkki jääme ilma,
on tegelikult alles –
meie seas.*

Südamlik kaastunne Evale, Annele
ja Karlale kalli ema

LINDA KOORTI

kaotuse puhul.
Anne lapsed peredega

Armast isa, vanaisa ja äia

AGU KEEMUT
09.06.1953-18.10.2014

leinab poeg Mihkel perega.

ja muid fototarvikuid. Võite pakkuda ka vanu fotosid, albumeid, negatiive ja palju muud fotoasjandust.
ALATI aus asjaajamine!
Tel. 5872 5458

AUGUST STEPANTSCENKO
25.01.1940-27.10.2014

Kallis Kristina!
Sügav kaastunne

ISA

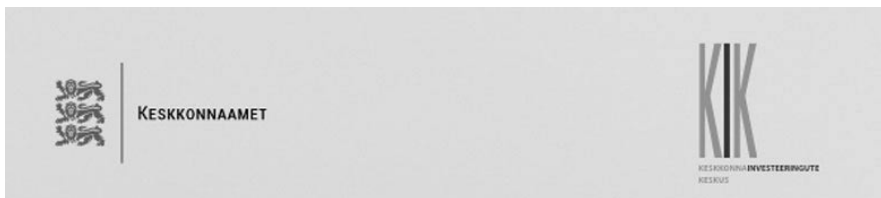
kaotuse puhul.
Aino, Heli, Vaike, Merle
ja Gunnar

16. novembril kell 12 00 toimub
Pilkuse Külamajas
KIRBUTURG

Toimub ka KÄSITÖÖNÄITUS ja KONKURSS
parimate käsitöö tegijatele.

Parimatele auhinnad.

Info tel 53823446

Kolmapäeval, 12. novembril algusega kell 18.00 on
Otepää looduskeskuses (Kolga tee 28, Otepää)
loodusõhtu

„Hülgeaasta“ – Mart Jüssi

Mereimetajate ekspert Mart Jüssi räägib meie mere hüljestest, nende uurimisest ja väljakutsetest, mida need isepäised loomad inimestele ja inimesed neile esitavad. Saame teada, miks on just viiherhüljes valitud aasta loomaks ning mida saame hüljeste abil öelda Läänemere seisundi kohta.

Loeng on pühendatud rahvusvahelisele Soome lahe aastale ning aasta loomale viiherhüljele.

TASUTA. Kõik huvilised on oodatud! Lisainfo ja registreerumine: Margit Turb, Keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialist, tel. 518 6747, margit.turb@keskkonnaamet.ee.

Loodusõhtut korraldab Keskkonnaamet koostöös Otepää Kultuurikeskusega Keskkonnainvesteeringute Keskuse toetusel.

Viirhüljes. F: Kaido Haagen

KES HOLAB MEIE HINGI?

(Olnust olevale)

„Süütame küünlad haudadel, laudadel,
ise lootes, et maiseid radu käime kaua veel...“

Nii kuulen ETVst Ave Alavainu lugemas hingedepäeva luuletust.

Sama päeva õhtul, 2. novembril, lähen külla ammusele teekaaslasel. Oleme ühtemoodi üksikud, oma mehed matnud, oma noorperedest eemal. Üksindust pole me ometi kordagi teemaks võtnud. Nii palju on lugeda, mõelda, meenutada... kui vaid suudaks, teeks enamatki!

Näiteks pidanuks kirjutama hiljuti lahkunud Karin Vösust, teekaaslasest rahvateatri päevilt. Just seda endine lavastaja Valdur Sepp mulle telefoni kaudu kuulda andis. See soov sundis taas otsima kõiki allikaid, mida oleme siin, oma väikeses kodulinna suutnud trükiõnas jäädvustada.

Imelise kokkusattumuse avastan kogumikust „Saja aasta koolikillud“ (2007), kus kauane Otepää Keskkooli geograafiaõpetaja Karin Vösu on ilmselt oma töö (Otepää koolis 1958–1985) lõpetamisel jäädvustanud oma arusaamad õpetajaametist.

Valin nüüd tema soovitud noortele kolleegidele tsitaate: „Vaata korra vahetunnis õpilasperet. Enamus neist on nagu „noored vanakesed“. Kas see pole äsja lõppenud või eelseisva õpetajatunnimiljööst, kuhu sina ja su vanemad kolleegid nii vähe, nii kohutavalt vähe armastavad tuua erutavat, elustavat, naerurõkatust esilekutsuvat?! Meie põhjendus: nad ei tööta, nad ei õpi, nad ei tee seda ega teist meie soovi kohaselt, kuidas siis veel mingit naeru... Aga kui... Proovi!

Kuigi sul on kohutavalt palju tööd ja kohutavalt vähe aega – katsu siiski vähemalt „krooniliseks“ muutunud ülesannete täitmata jätmise puhul jõuda põhjuseni: miks? Ei, seda ei saa teada otserünnakuga... Tõe jälile jõudmine nõuab visadust, vahel isegi keerdkäike.“

Ja selle arutluse lõpetuseks: „Probleeme on palju, elusid on paljutahuliselt... igal nähtusel on oma põhjus. Tead ju, et aednik arvestab väga täpselt iga taime puhul, kuidas teda hooldada, väetada, kasta. Taime väiksema longuvajumine paneb teda uurima: miks? Olgu see küsimus sinugi juhiseks!“

Kokkusattumuseks tunnistan seda, et loen 20 aastat tagasi õpetaja kirjapandut just sel päeval, kui Eestis hakkasid pärastlõunatunnist alates kõik meediakanalid jagama teavet kohutavast sündmusest Viljandis Paala koolis: 15aastane noormees oli saksa keele tunnis oma õpetaja surnuks tulistanud! Mida viimaseil aastail oleme kuulnud juhtuvat Soomes või USA koolides, on nüüd võimalik meilgi!

Hingedepäeva õhtul on mu ammuse teekaaslase kodu süüdatud pooltoosinat küünalt, küllaoodatu toob ja süütab kõige lähedasematele mõeldes kaks küünalt lisaks. Mõtleme paljust: inimlikust mõistmisest, hoolimisest, üksteise ärakuulamisest... Ja mida või keda oleks võimalus olnud päästa... „Minul on kahju mõlemast,“ ütleb palju näinud ja läbi elanud õpetaja.

Kadunud Karin Vösu, kelle 90 aastat kestnud elutee lõpumärgistele võinuks nüüd kanda 60 aastat abielu, kahe lapse sünni ja kasvamise, pühendumise aja koolile ning kodule. Äkki aga – kõige kurjemalt ründav haigus, operatsioon, võitlus süveneva lootusetusega... Ja siis: (tsitaat raamatust „Teatrimaagia kütkest“ (2010)): „Oma elu lõpuni olen tänulik Kalju Ruuvenile, kes mind taas lavale kutsus. Tema andis mulle ELUUSU tagasi...“ Karin ühe peaosalisena lavastuses „Naine on ka inimene“ loikas ülevaatuselt loorbereid, oli laval selles rollis 71 etendusega kodulinna ja ringreisidel.

Otepää teatri looja Kalju Ruuveni sünnist möödub 3. detsembril 90 aastat. On aegu, on inimesi ja hingi, keda hoida ja mäletada. Otepää teatriramat sisaldab fakte sajandi-tagustest sündmustest, lugusid 400st teatrijüngri, kes 40 aasta jooksul löid meie kultuuritemplis 100 erinevat lavalugu.

Kõik nad uskusid, et teatrijumalanna Melpomene võib pakkuda tuge ja teha imesid.

AILI MIKS

Otepää looduspargi kaitse-eeskiri uueneb

Keskkonnaminister on algatanud 02.09.2014 käskkirjaga nr 659 Otepää looduspargi kaitse-eeskirja ja tsoneeringu muutmise menetluse, mille käigus muudetakse ka kaitseala välispiiri.

Otepää looduspargi kaitse eesmärgiks on kaitsta ja säilitada Otepää kõrgustikule iseloomulikke esinduslikke loodus- ja pärandmaastikke, sealhulgas nii inimtegevusest vähe mõjutatud metsi, soid, veekogusid kui ka inimese tegevuse tulemusena kujunenud niidukooslusi, kaitsealuseid looma-, taime- ja seeneliike, aga ka maastikuelemente nagu Pühajärve park ja mitmed põlispuud (Pühajärve Sõjatamm, Trepmäe tamm).

Mida seniajani on tehtud?

Ettevalmistus kaitsekorra muutmiseks algas 2008. aastal ulatuslike elupaikade inventuuride tegemisega. Inventuurid olid aluseks edasise kaitseala tsoneerimisel ja piiritlemisel. 2011. aastal viis keskkonnaamet läbi koosolekud erinevate huvigruppide esindajatega ehituse, metsanduse, turismi, jahinduse valdkonnas. Samuti toimusid tööõupidamised maaomanikega, kelle maaüksustele oli planeeritud sihtkaitsevööndid. Koostöös valmis kaitse-eeskirja eelnõu, mis esitati keskkonnaministeeriumile kooskõlastamiseks.

Miks on vaja kaitse-eeskirja muuta?

Kaitse-eeskirja muutmise on tinginud eelkõige vajadus kaitsta tõhusamalt väheks jäänud põlismetsailmelisi metsi. Otepää looduspark on arvatud üle-euroopalise kaitseala võrgustiku Natura 2000 alade hulka ja nende väärtuste kaitsega kaitseme ühtlasi ka euroopa ühisparandit. Arvestades viimastel aastakümnetel Eesti ühiskonnas toimunud muutusi on kaitsekord mõnedes punktides aegunud ning sellega ei suudeta kohati tagada väärtuste kaitset või ka vastupidiselt, piirates või keelates tegevusi, mis väärtuste säilimise suhtes piiranguid ei vaja või on reguleeritud seadusandlusega.

Mis on peamised muutused?

Otepää looduspargi pindala on 22 430 ha. Eelnõu järgi väheneks kaitseala pindala 320 hektari võrra. Kaitseala välispiiri korrigeeritakse looduses selgelt tuvastatavaks ja arusaadavaks.

Otepää looduspark jaguneb kaitseziimi poolest üldiselt kaheks- rangema kaitsega sihtkaitsevöönditeks (praegu 8,04% kaitsealast, eelnõu järgi 7,66%), mis on moodustatud peamiselt metsaelupaikade kaitseks, ja leebema režiimiga piiranguvöönditeks. Suurem osa moodustatavatest sihtkaitsevöönditest (79%) paiknevad riigimaadel, eramaade osa on 21%. Sihtkaitsevöönditest arvatakse välja mitmed järved, näiteks Pühajärv, Pülme järv, Kääriku järv, kuna järvede kaitset saab efektiivselt korraldada ka piiranguvööndis.

Piiranguvöönd on eelnõu kohaselt piiritletud üheteistkümneks alaks, mis on ala maastikulisi väärtusi arvestades jaotatud kolme erinevate piirangutega gruppi.

Piiranguvööndis on uus ehitustegevuse regulatsioon. Kui hetkel kehtiv kaitse-eeskiri reguleerib kogu piiranguvööndis ehitustegevust sarnaselt, siis uue kaitse-eeskirja kohaselt on näiteks rangemad piirangud uute ehitiste püstitamisele kõrge miljöö- ja kultuurilise väärtusega maastiku kaitse ja maastiku vaatlisuse säilitamiseks 11-st piiranguvööndist ainult kolmes- Pühajärve, Neitsijärve ja Alevi piiranguvööndites ning lisaks ka Pühajärve pargis, mis on kaitse all juba 1929. aastast.

Lihtsamaks muutub kogu kaitsealal õuealal ja olemasoleval hoonestusalal väikeehitise püstitamine, mis ei nõua ehitusseadusest tulenevalt kohaliku omavalitsuse kirjaliku nõusolekut, tulevikus ei ole nõusolekut vaja ka kaitseala valitsejalt.

Kehtivas eeskirjas põhines metsade majandamine kogu piiranguvööndis turberaie. Uue eeskirjaga on jagatud metsamajandusreeglid kaheks. Maastikuliselt kõige olulisemates ja esinduslikemates piirkondades (Pühajärve, Neitsijärve ja Alevi piiranguvööndis) on uuendusraied (lage- ja turberaie) lubatud 1 hektari suuruse langina, et vältida suuri muutusi maastikuilmes. Teistes piiranguvööndites on lubatud lageraie 1 hektari suuruse langina ja turberaie 5 hektari suuruse langina. Ehk üldises plaanis on metsamajanduse reeglid muutumas Otepääl leebemaks ja annavad metsaomanikule võimaluse valida kas uuendada oma metsa lage- või turberaie. Uues kaitse-eeskirjas muutuvad jahipidamise ning kalapüügi piirangute alused, nimetatud tegevused hakkavad toimuma vastavate seaduste alusel.

Kehtiva kaitse-eeskirjaga on mootoriga veesõidukiga liikimine keelatud. Uue kaitse-eeskirjaga lubatakse sisepõlemismootoriga (elektrimootoriga) veesõidukite liikimine. Kaitseala külastuskorraldusega seotud regulatsioon on muutumas paindlikumaks ja osalt leebemaks. Uue eeskirja kohaselt tekib kohustus kooskõlastada Keskkonnametiga rahvaväritused (avalikud üritused) piiranguvööndis alates 100 osalejast, mis hetkel on kogu kaitsealal alates 50 osalejaga rahvavärituste korral. Pühajärvel ja Kaarna järvel kaob piirang, et sõita võib kaitseala valitsejaga kooskõlastatult korraga vaid ühe mootorpaadiga. Samuti jäetakse Keskkonnametile võimalus lubada mootorsõidukitega sõita väljaspool teid, kui see ei kahjusta ala väärtusi, mis kehtiva kaitsekorra järgi oli valdavalt keelatud.

Mis kaitse-eeskirjaga eelnõuga edasi saab? Tänaoleks oleme jõudnud etappi, kus keskkonnaamet viib läbi kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise ning kus kõigil maaomanikel ja asjast huvitatud inimestel on võimalus kaasa rääkida ja teha omi parandusettepanekuid. Kõigile maaomanikele (neid on ca 2500) ja asjassepuutuvatele omavalitsustele saadetakse orienteeruvalt selle aasta detsembris tähtitud kirjadega kaitse- eeskirja eelnõu, seletuskiri ja vastava kinnistu plaan planeeritavate vöönditega. Sellega algab ka kaitse-eeskirja avalik väljapanek. Eelnõuga tutvumiseks ja ettepanekute tegemiseks on aega 1 kuu.

Keskkonnaamet on huvitatud kõigi ettepanekute saamisest kaitse-eeskirja eelnõu kohta. Samas selleks, et eelnõu arutelu oleks konstruktiivne ja sisukas, palume ettepanekute esitajatel oma seisukoht selgelt ja arusaadavalt põhjendada. Kõikidele ettepanekutele ja küsimustele, mis avalikustamise ajal Keskkonnametile laekuvad, ka vastatakse kirjalikult. Seejärel korraldatakse avalik arutelu.

Avalik arutelu toimub orienteeruvalt 2015. aasta veebruaris. Avalikustamise koosolekul tutvustatakse kõigile huvilistele Otepää looduspargi kaitse-eeskirja planeeritavaid muudatusi. Avaliku väljapaneku ning avalikustamise koosoleku toimimise täpne aeg ja koht antakse teada maaomanikele tähtitud kirjaga, üleriigilises ja maakondlikus ajalehes ning Ametlikes Teadaannetes.

Koosolekujärgselt tehakse vajadusel veel täpsustusi eelnõusse ning peale seda esitatakse see keskkonnaministeeriumile, kes kooskõlastab selle teiste ministeeriumitega ja edastab seejärel Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks.

Täiendav informatsioon: Merle Palk, Keskkonnaameti Põlva- Valga – Võru regiooni kaitse planeerimise spetsialist, merle.palk@keskkonnaamet.ee, tel 799 0908, 5664 4509.

Kaitse-eeskirja eelnõu, seletuskiri ja kaart kättesaadav on Keskkonnaameti kodulehel www.keskkonnaamet.ee ja Otepää looduspargi kodulehel http://www.keskkonnaamet.ee/otep/

Otepää Gümnaasiumi saalis

14. novembril kell 19.00

komöödiateatri etendus „Kvartett“

See on liigutav ja koomiline lugu neljast inglise ooperitähedest, kes satuvad taas kokku muusikute vanadekodus. Meenutatakse huvitavaid seiku säravast karjäärist ja pinnale kerkib ka omavaheline rivaliteet. Kunagised armumised ja lahkuminevad annavad nüüdki veel põhjust õhkamiseks ja kemplemiseks. Kired löövad jälle lõkkele, nii et hädaste vanurite lõputust heietamisest on asi päris kaugel.

Üle pika aja mängivad laval koos Estonia suured staarid Helgi Sallo ja Katrin Karisma, lisaks neile veel Tõnu Aav (Eesti Draamateater) või Endrik Kerge ja Estonia endine solist Hans Miilberg.

Kunstnik on Riina Vanhanen ja helilooja Jaak Jürisson. Lavastus on pühendatud Tõnu Aava ja Kvarteti lavastaja Ago-Endrik Kerge 75. sünnipäevale.

Pilet 13/11 €. Piletid müügil Otepää Kultuurikeskuses E-N kell 8-13 ja Otepää Turismiinfos.

Info:7655212; 58043215

